

Simon Rettenpacher
‘Innocentia dolo circumventa
seu
Demetrius
Philippi Macedonum Regis filius
Insidiis fratris Persei crudeliter peremptus’

Tragoedia
(1683)

Jan-Wilhelm Beck
Institut für Klassische Philologie
Lehrstuhl Lateinische Philologie
Universität Regensburg
Universitätsstraße 31
93040 Regensburg
Oktober 2008

Argumentum

Demetrius, Philippi Macedonum Regis filius, legatione Romana feliciter confecta domum reversus ingenti civium gaudio excipitur nec obscuris votis patris successor destinatur. certatim enim omnes eum complecti, pacis auctorem laudibus ferre et veluti Solem orientem adorare. aegre hoc tulit Perseus, maior natu filius, sed ex pellice; cumque nullam spem regni sibi superesse cerneret, nisi in scelere, ad id confugiendum ratus, paternis amicis in suas partes traductis, fratrem calumniari tanquam Romanis nimis addictum non destitit, praesertim cum Rex ad bellum animum inclinasset. nec id satis: ubi post ludicrum certamen victor Demetrius nocte cum suis aequalibus comissatum ad Persei aedes iverat, accusatus est, ac si cum armatis ad caedem patranda venisset. audita causa nil severius in eum statuit Rex, omnium tamen consiliorum, quae ad bellum Romanum spectabant, expertem habuit ac a se dimissum Didae Praetori Paeoniae commendavit. hic iuvenem incautum subdolis verbis - ita enim a Perseo monitus fuerat - circumvenit, ut omnia ei arcana proderet, fugae etiam consilium, qua Romam petere decreverat. quod ubi Philippo renuntiatum et falsae litterae T. Quintii allatae fuere, Demetrius clam asservari iussus et demum occidi. in caena igitur venenum datum; quod cum paulo tardius vim suam exsereret, intromissi, qui iniectis tapetibus in caput faucesque spiritum intercluderent. Philippus ab Antigono fraudes dolosque Persei edoctus, filii fati ingemuit et brevi post maerore ac senio extinctus est.

(Livius lib. 40, Polyb. Excerpt. Legat. 50)

Personae

Philippus	Rex Macedoniae	Herodorus	Aulici
Demetrius	Philippi filii	Callisthenes	
Perseus		Chorippus	
		Aglauros	
Q. Marcius	Legatus Romanus	Philotas	
		Parmeno	
		Lycotas	
		Melissus	
		Machaon	
		Pyrrhus	
		Metrodorus	
		Philaemon	

Didas	Praetor Paeoniae	Fraus
Lysimachus	Proceres	Crudelitas
Onomastus		Audacia
Antigonus		Diffidentia
Philocles		Amor
Apelles		Virtus
Amyntas		Nemesis
Perdicca		Terror
Damocles		Error
Thyrsis	Proditores	Mars
Alexander		Tempus
Craterus	Milites	Versutia
Polycrates		Candor
Hoplomachus		Iustitia
Dulomorus	omnibus aptus	Hymenaeus
Manlius	Miles Romanus	Odium
Theoxena	nobilis mulier e Macedonia	Laetitia
Poris	Theoxenae maritus	Tranquillitas
Amyntas	fili Theoxenae	Morpheus
Cresphon		Mercurius
Antiochus		Flora
Cassander		Narcissus
Aridaeus		Hyacinthus
Vmbrae occisorum		Amaranthus
Captivi		Heliotropium
Telephus Bastarnarum Princeps		Innocentia
Pausanias	nobilis Bastarna	Napaea
Acharis	mulier deformis	Dryas
Vmbra Charicleae matris Demetrii		Tyrannis
Oenosophus	caupo	Conscientia
Hydrochous	Oenosphi servus	Charon
		Fortuna
		Mors

Prologus

Fraus, Crudelitas, Audacia, Diffidentia,
<Amor>, Virtus, Nemesis, Terror, Error

Fraus et Crudelitas aulam Regum turbare contendunt, quibus se opponunt Amor ac Virtus. verum ex aula Macedonica cedere iubet Nemesis eamque Fraudi consignat.

Fraus	Dudum Candor cessit ab orbe.
Aulas Regum sola gubernō:
Pronis animis iussa capessunt
Et mea Proceres castra sequuntur.	
Crud.	Sum tibi nexu iuncta fideli,
Avidas fauces sanguine pasco,
Quem tua nobis dextra propinat.	5
Aud.	Absque audaci robore mentis
Nemo Fraudes nectere tentet.	
Diff.	Nulli fidat, quisquis tuto
Fallere quaerit.	10
Fraus	Sociate manus, pectora fida:
Amor ac Virtus exulet orbe.	
Crud.	Pareo Fraudi.	
Aud.	sit firma fides.	
Diff.	Nostra quis unquam faedera solvat?	15
Fraus, Crud.	Amor ac Virtus exulet orbe.	
Am.	Me sine nullum regnum est tutum,
Animis magnis impero solus.
Vincit Amor, quos fera Bellona
Vincere nescit.	20
Vir.	Dum Virtuti regia pandit
Aula fores, non metuit casum.	
Am.	Regum Virtus est prima salus.	
Vir.	Amor est Regum clypeus firmus
Omnia contra spicula sortis.
Hic sed quid agunt perdita monstra?	25
Fraus	Mihi sublimes vindico turres,
Iunctaque mecum turba sororum.
Alias sedes quaerite vobis.	
Am.	Regia sedes semper Amoris.	30
Vir.	Semper Virtus incolit aulam.
Cedite, pestes.	
Aud.	cedite, monstra.	
Am.	Nos cedamus vitiis aulam?	

Fraus	Quis vesano cedit Amori?	
Nem.	Locus hoc regno nullus Amori Et tibi nullus, candida Virtus; Scelerum paenas Nemesis poscit. Post tot clades, funera, caedes Natum perimat male persuasi Ira Philippi,	35
	Regia Fraudi pateat soli. Arma ministret Furor ac Terror, Spondeat operam lubricus Error.	40
Terr.	Animum Regis quatiet Terror, Simulacra pavor vana ciebit.	45
Err.	Sollicitis, ne dubita, curis Imbuet Error.	
Am., Vir.	Cedimus ergo. sic fata iubent.	
Nem.	Aliis sedem quaerite regnis. Hic cuncta strepant plena tumultu.	50
Fraus, Crud.	Nemesis iussis parere iuvat. Plena tumultu nostra erit arte Aula Philippi.	

Scena secunda

Chorippus, Aglauros, Philotas, Parmeno, Lycotas, Melissus, Machaon

Varius rumor inter Aulicos de adventu Demetrii.

- Chor. Demetrius Roma reversus quid tulit?
Pacemne vel bellum?
- Agl. Senatus quod iubet.
- Chor. An nos Senatus cogat ut servos, suis
Parere iussis?
- Agl. coget.
- Chor. haud aequum arbitror.
Iniqua, quid, si iusserit?
- Agl. tacitus feres. 85
Nunquam potentis excutere tutum est iugum.
- Chor. At servitutis nexibus sese eximit
Animus virilis, arma dum vibrat manus.
- Agl. Et saepe tristi subiacet cladi nimis
Incauta virtus ac necem palmae vice 90
Aut vincla captat.
- Chor. provocare virum decet
Pericla, nunquam terga fortunae dare.
- Philot. Sors laeta! pacem nuntiat Demetrius.
- Agl. O sidera! o coelum!
- Chor. horridae Ditis specus!
- Philot. Pacemne spernis?
- Chor. sperno, contemno, exsecror. 95
Nutritus in Martis sinu pacem colam?
- Agl. Parentis educatus in molli sinu
Pensum diurnum absolve, non hastam quate.
- Chor. Transfigo, ni recedis, ignavum latus.
- Agl. Non timeo. telum nostra disiciet manus. 100
- Chor. Cave. ni vererer Regis iram, iam Stygi
Dudum innatares.
- Agl. ense concisus tuo?
- Par. Ad arma! ad arma!
- Agl. quid ita?
- Par. Romani vocant.
- Philot. De pace primum sermo; iam rumor levis
Bellum minatur? credere haud famae lubet. 105
- Lyc. Aut praeliandum aut serviendum hosti gravi.
- Agl. Queis ergo noster legibus Demetrius
Transegit?

Lyc.	irretitus imprudens dolo.	
Chor.	Praeceperam ante.	
Agl.	quis auctor est huius rei?	
Lyc.	Sic fama spargit.	
Philot.	vera vix novit loqui,	110
	Mendacio nos ludere et falsis amat.	
Mel.	Audite, cives, legibus iustis vetus Inter Macedones praepotentesque Ausones Faedus novatum.	
Philot.	o nulla dissolvat dies!	
Mach.	Stabilita pax in gratiam iuvenis Ducis, Infida tamen et involucris non carens.	115
Chor.	Est pace dubia tutior belli alea.	
Mel.	At destituti viribus pacem colant.	
Chor.	Adeone defecere vires ac viri, Vt sustinendo simus haud bello pares?	120
	Me, me videte. has legio non vincet manus.	
Agl.	Novus hic Achilles: vulneri primus patet.	
Mel.	Sine. certiora crastina docebit dies.	

Scena tertia

Philippus, Perseus, Lysimachus, Onomastus,
Antigonus, Q. Marcius, Demetrius

Philippus Rex precario se imperare conqueritur. Legatum Romanum, qui Senatus mandata exponit, admittit ac Demetrium.

Phil.	Quam dura regni sors, ubi arbitrio tuo Regnare non possis, sed alienum sequi Cogaris atque accipere leges, non dare. Aemathia felix, quando maiestas Ducum, Subiecta nulli, iura praescipsit suis Sanxitque populis! nunc iugo premitur gravi, Romana dum nos arma percellunt metu.	125
Pers.	Antiqua, Rex, revocanda libertas tibi.	
Phil.	Quid destitutus fortibus turmis queam Tentare?	
Lys.	potius tempori aptari decet.	
Ono.	Discriminis res maximi est, hostem adgredi Potentiolem.	
Pers.	imperia sed miserum est pati.	135

- Lys. Superanda sors ferendo, dum melior dies
In pristinum reponat afflictos statum.
- Ono. Semper vicissitudo regnorum est comes,
Tolluntur et labuntur. ut fervens modo
Euripus undas sorbet, attollit modo, 140
Sic impotens fortuna sublimes solo
Allidit arces atque easdem, cum lubet,
Ad astra celsum erigere permittit caput.
- Phil. Sperare vetitum nemini. faxit Deus,
Meliora natos fata nancisci meos. 145
- Ant. Roma profectus regias aedes subiit
Legatus et Demetrius, natus tuus.
- Phil. Admitte propere. causa fors vicit mea.
- Ono. Non semper ore nubilo coelum tonat;
Phaebus sereno saepius vultu micat. 150
- Phil. Quidquid sit, animus non levi trepidat metu.
- Lys. Imago nonnunquam vaga pavorem ciet.
Sed ecce, prope sunt.
- Marc. fata te salvum diu,
Rex magne, praestent. missus imperio Patrum
Populi Quiritum, dubia ne litis mora 155
Iurata rumpat pacta, nexu arcto datam
Ambigua decidendo constringam fidem.
Praecipua causa filii est studium tui.
Hunc aestimat Senatus, et populus colit.
Plura ipse referet.
- Phil. maximum munus Patrum 160
Agnosco, te ablegasse, qui diram cluas
Calumniam et tuearis antiquum decus
Ac iura regni. audire nunc natum placet.
- Dem. Invicte Rex, legatio ex voto mihi
Successit: annuit Senatus nec tuas 165
Aegre querelas audiit. magno insuper
Honore me complexus, adiecit, patrem,
Quod filium mandarit, egisse optime.
Oblivione tegenda, quae recte minus
Contraque Patrum sint voluntatem hactenus 170
Acta atque gesta. si quid haud liquidum satis,
Id explicabit Marcius; cuncta integra
Tibi sunt, amica pace si cupias frui.
- Phil. Bene est. Senatus gratiam admitto lubens.

Scena quarta

Melissus, Machaon, Lycotas, Mars, Tempus

Dum Macedones Demetrium laudibus tollunt et pacem bello praeferunt, Mars ad arma invitatur, ac Tempus olivae ramis gladios innectit.

Mel.	Quod fama nuper sparserat, Nunc esse cerno verum: Belli metus depulsus est Tristisque Martis horror.	175
Mach.	Pax visa terris cedere; Demetrius reduxit.	180
Lyc.	Aemathia tanto munere Obstricta non silebit. Ad astra tollet Principem Caputque cinget auro. Pax alma donum coelitum, Pax potior est triumphis.	185
Mar.	Ad arma Mavors provocat, Queis gloriae cupido.	
Mel.	Eiuro tela, protero Furentis arma Martis.	190
Mach.	Trophaea pulchra res quidem, Sed patriae haud nocebo.	
Mar.	Rem patriae qui promovent, Ex hostibus triumphant.	
Temp.	Gladios olivae nectite; Mars quippe praevalebit.	195
Mel.	Non necto.	
Temp.	nectes.	
Lyc.	bellico Non aestuo furore.	
Temp.	Dat Tempus arma, sumite. Quis Tempori resistet?	200
Mar.	Mavors iubet cum Tempore; Pax semper haud manebit.	
Mach.	Ergone rursus classicum Canemus et gememus?	
Mar., Tem.	Sic Tempus et Mavors iubent, Domini nimis potentes.	205
Mel.	Cedamus igitur Tempori, Sumamus arma laeti.	

- Lyc. An nostra, quaeso, gloria
Redibit ac vigebit? 210
- Mach. Florebit Aemathiae decus,
Gentesque sternet ensis.

Scena quinta

Perseus, Philocles, Apelles

Perseus indignatur praeferri sibi fratrem. Philocles et Apelles consilium suggerunt, ut Regem ad bellum Romanum sollicitet, Demetrium sic facile submoturus.

- Pers. O tristis aura sortis! o fatum asperum!
Cedam minori? Perseus Demetrio
Sceptrum relinquat? aurea cingat caput 215
Frater corona? sic iubet populi favor,
Et Roma poscit. o Dii! hoc probrum feram?
Corrigere quod nequis, ferendo fit leve.
At animus ardens, gloriae incensus face,
Iniuriam concoquere nescit, sed furit 220
Solertiamque mentis argutae advocat
Nec se explicare novit in tanto malo.
- Philoc. Meliora spera. suadet aetas et patris
In te voluntas prona. quid vulgi movet
Te vilis aura? semper inconstans, vagum; 225
Quem coluit, odit, quemque contempsit, probat.
- Pers. At Roma tollit.
- Apell. hinc patri invisus magis.
- Pers. Romana metuit arma.
- Philoc. dum ponit sua.
Hastam resumat, igne compescat faces.
- Pers. Sed pace gaudet.
- Apell. lubrica, infida.
- Pers. pavor 230
Terrorque populos nominis tanti tenet.
- Apell. Inane nomen! gloriae nostrae decus
Latissime se extendit, ad Solis domum
Orbisque metas.
- Pers. ergo spes reliqua est mihi?
- Philoc. Confide, Princeps.
- Pers. fratre vivo quid queam 235
Sperare?

- Apell. regnum.
 Pers. vix licebit. iam sibi
 Diadema spondet, sceptrum iam gestat manu.
 Philoc. Haud amplius gestabit, ubi turmas parens
 Contra Senatum rapiet.
 Pers. o faxit polus!
 Apell. Rumpenda pax suspecta. noster sit labor 240
 Suadere Regi.
 Pers. pronus ad bellum pater,
 Formidat hostes.
 Philoc. regium pectus metu
 Omni vacare debet.
 Pers. at Demetrius
 Pro pace stabit.
 Apell. causa sic vincet tua.
 Te Rex fovebit et gravi illum odio premet. 245
 Pers. Non abnuo. consilia sic cedent bene.

Chorus

Versutia, Candor, Iustitia

*Versutia cum Candore de principatu iaculis contendit et felici successu coronam ferit.
 aberrat Candor ac configitur, quem Iustitia coelo delapsa inter sidera refert.*

- Vers. Suprema quisquis culmina
 Ambit potentis aulae,
 Me corde condant intimo
 Et pectoris medullis. 250
 Sum Numen orbis maximum
 Ac sceptrum verso Regum.
 Cand. Ni Candor adsit, sontico
 Morbo laborat orbis.
 Vers. Quid gloriaris, improbe? 255
 Arcana cuncta prodis.
 Cand. Sint nuda quamvis pectora,
 Secreta non revelo
 Vers. Vt limpidus nunquam lacus
 Suos tegit recessus, 260
 Arcana mentis candidae
 Sic luce clariora.
 Cand. Dum nulla fraus nos occupet.

Vers.	At fraudibus patebis.	
Cand.	Nunquam patebo.	
Vers.	falletis.	265
	Iam te docebo verum.	
Cand.	Non credo.	
Vers.	sit dictis fides.	
	Intende, quaeso, nervum.	
Cand.	Haec meta nobis?	
Vers.	spiculum.	
	Iam mitte.	
Cand.	aberrat arcus.	270
Vers.	Est doctior nobis manus, Est certior sagitta.	
Cand.	Sit certior sagitta, me Non semper arte vinces.	
Vers.	Bis victe, cede. quid diu, Proterve, nos moraris?	275
Cand.	Non cedo.	
Vers.	cede, contumax.	
Cand.	Non cedo.	
Vers.	iam recedes.	
Cand.	Eheu, cado! o Rector poli!	
Vers.	Habet. scelus peractum est.	280
	Regina nunc sum. Perseus Sic praevalebit astu.	
Iust.	Astraea linquo sidera Iterumque viso terras, Vt innocens Demetrius	285
	Ac iusta causa vincat. Sed quid oculis sese ingerit? An Candor est peremptus? Versutiae haec est machina.	
	Sic rursus orbe cedo,	290
	Mecum cadaver auferam: Radiabit inter astra.	

Actus secundus Scena prima

Q. Marcius, Demetrius, Aglaurus

Quintus Marcius diffidit Regi. Demetrius se in amicitia Romana colenda fore constantem promittit; quem populus complectitur et civicam coronam donat.

- Marc. Suspectus animus Regis, ambigua est fides,
Et dubia dicta factaque omnia. non diu
Pacem colet pactisve stabit. nam velut 295
E rupe scissa pendulum saxum gravi
Casum minatur pondere, haud praeceps cadit,
Dum subruatur imbribus; sic Rex mihi
Affectus esse videtur. in belli minas
Propendet. obstant plura, quae Martem vetant; 300
Quibus remotis pronus in pugnam ruet.
- Dem. Non vana coniectura. vix credo tamen
Aperta fractum odia professurum patrem.
- Marc. Necessitate pressus observat datas
Recipitque leges. ferreum hoc vinculum excute, 305
Officia non praestabit.
- Dem. at pacem volet
Bellum perosus populus.
- Marc. assuetus diu
Parere Regibus, arma capiet cum Duce.
- Dem. Ne patria duro rursus infelix gemat
Oppressa bello, curae erit Demetrio; 310
Et, ne Senatus spernat imperium parens.
- Marc. Agnosco fidum pectus et laudo indolem,
Sed concitatum Regis ingenium scio.
- Dem. Quid moliatur aut agat tandem pater,
Tempus docebit. nemo me, quantum licet 315
Pietate salva, abducat in partes suas,
Vt pacta non custodiam, frangam fidem.
Dum Luna noctu siderum ducet chorum,
Phaebus diurna luce dum sparget polum,
Romana nobis sancta maiestas erit. 320
- Marc. O magne Princeps, Roma te gestat sinu.
Agl. Aemathia salva est, salvus ubi Demetrius.
Felicitatis solus hic nostrae parens
Et publicae quietis, o magnum decus
Dignum corona! civicam ob patriam cape 325

Civesque servatos. tuorum utinam notas
 Et signa amoris cerneres. pacem tibi
 Debemus omnes. pectore o laeto excipe,
 Quod civis offert munus.

Dem. ingenti mihi
 Placuisse vobis duco honori; sed nimis 330
 Me laudibus oneratis. haud stirpe editus
 Sim regia, nisi grata me devinciat
 Semper voluntas.

Agl. nutui addicti sumus.
 Marc. Pulcherrima haec contentio, Princeps ubi
 Certare benevolentia et populus solet. 335

Scena secunda

Philippus, Perseus, Antigonus

*Philippus aegre fert se negligi et Solem orientem adorari; metuque omnes interfecto-
 rum a se filios in custodiam detrudi aut occidi iubet, quamvis dissuadeat Antigonus.*

Phil. Phaebi cadentis dulcius fertur iubar,
 Sed pauci adorant; Solis orientis faces
 Venerantur omnes. regiam haec sortem exprimit
 Imago. iuvenum purpuram quivis colit,
 At cum senuerit, spreta maiestas iacet. 340
 Successor urget, populus hunc sequitur Ducem.

Pers. Vix fata patris natus exspectat ferox.
 Vndas per urbem plebis ingentes trahit
 Et omnium ora vertit in se Rex novus.

Phil. Heu crimen! huc vivendo deveni, ut meum 345
 Timere natum cogar? at gravior dolor
 Coquit medullas, tristior versat metus.

Ant. Ne tege dolorem: saevius tectus furit.
 Phil. Cuctatur animus dicere atque horret malum.
 Pers. An nos vereris? en, sinus fidus patet. 350

Phil. Denudo pectus. esse tutus non queo,
 Nisi liberi a nobis peremptorum patres
 Sequantur atque saxeo clausi specu
 Frangantur.

Ant. insontes?
 Phil. nocentes, dum mihi
 Regnoque moliuntur insidias meo. 355

Ant. Quis sceleris arguit reos?
 Phil. mors ac timor.
 Pers. Vindicta patrum stimulat ulcisci necem.
 Phil. Capiantur, occidantur omnes: Rex iubet.
 Ant. Imperia saeva nemo continuit diu.
 Phil. Vbi saeviendum, noxia est pietas Ducum. 360
 Pers. Quem metuit hostem, nemo mactatum dolet.
 Phil. Praestat reos perire, quam regni salus
 Trahat ruinam.
 Ant. nescit inflecti tumor.

Scena tertia

Dulomorus, Chorippus, Manlius

*Dulomorus sorte sua non contentus militem agit; et dum Manlius Chorippum proster-
 nit ac armis nudat, ipse se quoque spolia detracturum ratus accurrit, sed magno suo
 malo.*

Dul. Quam laeta Dulomori
 Et quam beata vita? 365
 Mutare militari
 Hanc gloria quis optet?
 Quamvis cruenta Martis
 Librare tela norit,
 Modo me tamen iuvabit 370
 In militem migrare
 Et obivos ferire.
 Vicissitudo grata est.
 Non semper est iocandum,
 Non semper ambulandum: 375
 Pugnare iam decebit.
 At ecce, gressum militares huc viri.
 Me condo: forte sunt feroces. non placet
 Ientaculum e pugnis, nec esurio modo.
 Chor. Quis fortior me vivit aut robustior? 380
 Man. Me, me intuere. mole sub parva latet
 Immensus animus.
 Chor. musca, quid frustra strepis?
 Man. Haec musca vesanum reformabit caput.
 Chor. Mille tibi similes unico sterno impetu.
 Man. Non cedo. tenta, accede.

(Actus II)	Simon Rettenpacher, 'Demetrius'	17
Chor.	sic ferrum vibro;	385
	Nec Manlios nec Romuli timeo gregem.	
	Ego sub Philippo dextera hac centum viros	
	Vna peremi luce. quid tacitus stupes?	
Man.	Admiror ingens robur, invadit pavor.	
Chor.	Prudenter. at si plura commemorem, metu	390
	Migrabis in lepusculum trepidum; negas?	
	Trecenta millia barbarorum olim hostium	
	Hoc ense viso corruerunt cum suo	
	Ductore.	
Man.	pro Dii! genua complector tua.	
Chor.	O crimen!	
Man.	en, Romana quid virtus queat.	395
Chor.	Laedat profanus!	
Man.	ubi ensis? ubi framea?	
Chor.	o scelus!	
Man.	Faedare nolo sanguine infami manus.	
	Ignave, dormi; Achille te natum crepa.	
Dul.	Ruente quercu quilibet lignum legit.	
	Tentabo. praedam forte sic mecum auferam.	400
	Fortuna, sis propitia. quam cassis placet!	
	Satis est. tremit pavore. thoracem quoque	
	Surripio.	
Chor.	quis mea mihi?	
Dul.	quid clamas, miser?	
	Exutus armis?	
Chor.	senties robur meum.	
Dul.	Non metuo. spolia opima, non cernis, tuli.	405
Chor.	Quis latro?	
Dul.	Dulomorus haud latro vocor.	
Chor.	A Dulomoro ludor?	
Dul.	abscede, aut caput	
	Recido.	
Chor.	virtus saepe quoque victis redit.	
Dul.	Abito; vitam deputa lucro.	
Chor.	prius	
	Sed iunge dextram, quaeso; promittas mihi,	410
	Nocere te nolle amplius quidquam.	
Dul.	tene.	
Chor.	Iam redde, quod non est tuum; etiam, quod tuum est,	
	Proterve, trade.	
Dul.	o fata! ne vitam eripe,	
	Concedo cuncta.	
Chor.	parta sic rursus mihi	
	Est gloria. ensem nactus ac hastam simul	415
	Adgrediar hostes.	

Dul. miles infelix fui:
 Aliena dum appeto, mea amisi. aleam
 Tentare nolo Martis insani; sapit
 Piscator ictus. cautius posthac agam.

Scena quarta

Theoxena, Poris, Amyntas, Cresphon, Antiochus, Cassander, Aridaeus

Theoxena crudeli Regis edicto territa fugam cum marito meditatur; verum si retrahatur, occidere potius filios statuit quam regiae servituti et ludibrio exponere. animat proinde, ut gladio vel veneno se ipsos perimant. cui prompte omnes parent.

Theo. Heu, fuge, marite; littus infaustum fuge. 420
 Conscende navim, Regis edictum premit.

Por. O fida coniux, animus ingenti malo
 Percussus haeret: timeo, ne nati ... vetat
 Dolor profari plura.

Theo. nisi Athenas petas,
 Ludibria, carcer, vincula et squalor manent. 425

Amy. Cur innocentes Regis exagitat furor?

Theo. Crudus tyrannus aestuat dubio metu,
 Ne crimen ulciscantur admissum in patres
 Nati relictis.

Cres. affligere insontes nefas.

Theo. Credit nocentes.

Ant. suspicio quantum levis 430
 Adfert malorum!

Por. regiae hanc aulae foment
 Aluntque.

Cass. monstrum infame, quod nutrit timor
 Et vana pascit umbra.

Theo. celeremus gradum,
 Nobis salutem sola praestabit fuga.

Arid. Fugiamus ergo. patria - heu! - longum vale? 435

Por. Quid, si tyrannus e fuga retrahi iubet?

Theo. Moriamur omnes, antequam nostros gravet
 Artus catena; liberos perimam prius,
 Subesse tristi ferre quam possim iugo.

Por. Meliora, Superi! facinus horrendum, suos 440
 Mactare natos.

Theo. fixa stat sententia.
 Servire cernam, cum mori liceat, meos?

- Properate, chara pignora; o coelum, iuva!
 Fortuna si destituat et miles trahat
 In vincla, morte parta libertas erit. 445
 Arripite ferrum. cui metu pectus labat,
 Sumat venenum et segnius fatum occupet.
- Amy. Ferro peribo.
 Cres. transadigat ensis latus!
 Ant. Mucrone tento pectus.
 Cass. aevi tam brevis,
 Heu, flosculus recidar?
- Por. o sortem asperam! 450
 Theo. Mors una vindicta est, viae huc ducunt duae.
 Crudelitatem, dum potes, Regis fuge,
 O nate, gladio vel veneno.
- Cass. atrum hauriam
 Potius venenum.
- Arid. strictus haud terret mucro.
 Hoc, hoc virilem spiritum expellam puer. 455
- Theo. Sic agite, nati. nemo vos duro premat
 Iugo subactos. mater extinctos sequar.
- Por. O maesta sors, mors sola ubi effugium est mali!

Scena quinta

Perseus, Amyntas, Perdicca, Pyrrhus

Perseus aulae ministros et regni Proceres a fratre avertit et in suas partes traducit.

- Pers. Fortuna Regum semper ambiguo in loco est;
 Vix pace gaudent, rursus insidias timent. 460
 Saepe a propinquis imminet regno lues,
 Saepe a remotis. natus haud credit patri,
 Suspecta fratris est fides. plura hostibus
 Produntur in patriae ruinam.
- Amy. quis scelus
 Tantum ausit?
- Pers. effari pudet. paenas luat 465
 Caput profanum.
- Perd. expende sed causam prius.
- Pers. Quodcunque moliatur aut mandet parens,
 Hoc Roma novit.

Pyr.	iudicem nullum timet Rex iustus.	
Pers.	at consilia, queis patriae salus Innititur, sic deteguntur. non nefas Id credis esse?	470
Perd.	immane crimen.	
Pers.	sed meum, Iam nolo plura.	
Amy.	quidquid arcani tegis, Eloquere, Princeps; arbitris vacuus locus, Et nos amici.	
Pers.	regium spondet sibi Diadema frater; inde Romani - heu pudor! - Fidus satellites est Senatus et patris Secreta prodit.	475
Pyr.	iuvenis ignarus doli.	
Amy.	Lactat Senatus, forte spe vana tamen.	
Pers.	Et Macedones sectantur, ac Patres fovent. At servituti Aemathia subdetur brevi, Si Roma Regem imponat.	480
Pyr.	id vereor quidem.	
Pers.	Hinc providendum, patria ne tanto malo Convulsa pereat.	
Perd.	liberis triste est pati Dominos superbos.	
Pyr.	stirpe generosa velut Equus editus subire detrectat iugum, Servire sic quoque magni et audaces viri.	485
Amy.	Ingrata novitas; prisca libertas placet.	
Pers.	Faedus ineamus, patriam ne hostes premant.	
Pyr.	Demetrio valedico; te, Perseu, sequar.	
Amy.	Eadem voluntas, animus est idem mihi.	490
Perd.	Adiungo votum.	
Pers.	dextra sit pignus sacrae, Sincera pectora, fidei.	
Perd.	rata fit fides.	

Scena sexta

Philocles, Metrodorus, Demetrius, Philotas, Manlius, Chorippus

Philocles astutiam suam commendat, irridet candorem Demetrii; qui dum Romanos acriter defendit ac alii deludunt, res certamini committitur, in quo Chorippus Macedo Manlium invasurus armis Dulomori utitur atque ab omnibus ludibrio habetur.

- Philoc. Quicumque fraudes serere novit, qui dolis
 Innectere dolos, ora praeferre, ut decet,
 Amica vultu verba composito dare, 495
 Aures negare nulli, adulari omnibus,
 Licet in recessu pectoris virus coquat,
 Aulae favorem, gratiam Regum metet.
 Hac arte destitutus in sylvas migret,
 Facessat urbe, civium cedat foro. 500
- Met. Tam clara sunt, quae dicis, ac Phaebi iubar.
- Philoc. Demetrii hinc admiror ingenium rude,
 Omnibus apertum, fraudis ignarum et doli.
- Met. Candoris olim iuvenis infelix luet
 Dabitque paenas.
- Philoc. in plagas fratris cadet. 505
 Sed ecce, lento fertur huc Princeps gradu.
- Dem. Quid ais, Philota, non placet miles tibi
 Romanus?
- Philot. arma cum cibo et lignis gerit;
 Servile nimis hoc.
- Dem. membra consolidat labor
 Ac firma reddit; maius hinc robur viris. 510
- Philot. Centurio vite militum frangit caput.
- Dem. Punire militare delictum decet.
- Philot. Haud vera virtus, quam metus tantum incitat.
 Vir fortis ipse stimulus et froenum sibi.
- Dem. Non vera virtus, quae tot armatas domat 515
 Subigitque gentes?
- Philot. Principum hoc culpa accidit,
 Qui noluere sistere ruentem impetum
 Potentiae exundantis, in sylvas suas
 Abigere pastores. levi conamine
 Tum flamma, quae tot corripit populos, foret 520
 Repressa. iam, dum desidet quivis domi
 Vicinia flagrante nec vires suas
 Iungunt propinqui, latius crevit furor;
 Orbisque coepit ferre Romanum iugum.

Dem.	Excussit orbis, Roma dum imperio regit Miti subactos, Principum inconstans iugum.	525
Philoc.	Quam vera, Ductor. profuit multis capi, Quicunque libertate abusi sunt sua.	
Met.	At doleo patriae vicem, si hostis premat Romanus.	
Dem.	arma ni prius capiat parens, Pax stabit inconcussa.	530
Philot.	nil metuo, modo Sit fida sociorum cohors.	
Philoc.	verum gravis Mars terret ac fortuna Romani Ducis.	
Philot.	Plerique nulla bella gesserunt Duces, In urbe nutriti et toga.	
Dem.	vincunt tamen.	535
Philot.	Macedo latroni bellicum cedat decus? Committe cum Macedone Romanum.	
Dem.	placet Conditio. curre, Manlium huc adduc, puer.	
Philot.	Et tu Chorippum.	
Met.	vicimus.	
Dem.	specta exitum.	
Man.	Imperia pronus excipio: Princeps, iube.	540
Chor.	Vt grata sitienti unda, sic bellum mihi.	
Man.	Ignave, te iactas? an indutus novis Es rursus armis?	
Chor.	confer huc propius gradum.	
Man.	Immotus adsto.	
Chor.	tela iam libro et caput Ferro recido. sed quid hoc? ensem latro Surrripuit aut venefica tremendo sono.	545
Dem.	O militem fortem?	
Philoc.	virum intrepidum!	
Philot.	puDET Vocasse.	
Met.	tela Dulomori sunt.	
Man.	sua Amisit, a me victus.	
Dem.	o probrum! o nefas!	
Philot.	Ocyus inertem in carcerem detrudite.	550
Chor.	Ignosce, Princeps, nec meam sortem grava Squalore tetro. sum vir infelix nimis.	
Dem.	Abi, proterve. sit pudor paenae satis.	
Philot.	Sic noster arma miles? o patria! o Dii!	
Dem.	Succedet alius, fortius figet pedem.	555

Chorus

Vmbrae occisorum, Captivi

Vmbrae interfectorum a Philippo paenas caedis reposcunt et calamitatem imminentem praesagiunt. captivi et in carcere detenti occisos felices, se miseros clamant et vindictam a Diis petunt.

- Vmbr. Stygios Vmbrae liquimus amnes
 Maestaque Ditis regna tremendi;
 Aula retraxit dira Philippi,
 Tartareo non melior luctu.
 Inclyta quondam portio regni, 560
 Fato atroci turba perempta,
 Iustas paenas poscimus omnes.
 Incitat ardor, vindicta iubet.
 Oculis aequis aspice tandem,
 Rector Olympi, funera misce. 565
 Perimat natum furor iratus
 Et deceptus pignus ademptum
 Defleat orbis tristisque lacus
 Subeat tacitos. Persea cernat
 Roma triumphans compede vinctum. 570
 Stimulis saevis mens agitetur
 Cruda tyranni.
- Capt. Felices o terque beati,
 Quos tam gravibus mors exemit
 Obvia paenis. 575
 Vos Elysii nemoris tutis
 Luditis umbris;
 Nos fera torquent ora tyranni
 Vultusque minax carcere peior.
 Fletibus omnes resonant aedes, 580
 Et lamentis perstrepat aula.
 Vos nulla premunt vincula, dura
 Membra catena gemimus vincti.
 O magne parens, luat infausti
 Tandem paenas ira Philippi. 585
 Respice miseros, vincula solve;
 Aut, si nolis demere nexus,
 Eripe vitam.

Actus tertius

Scena prima

Damocles, Pyrrhus, Telephus, Pausanias, Perseus

Telephus regius e Bastarnis iuvenis auxilia pollicetur Macedonibus ac sororem suam, ut arctiori faedere coniungantur, despondet Perseo.

- Dam. Peracta Regis iussa. Bastarnae sua
Iunxere nobis arma. virtute inclyta 590
Sequitur iuventus, regia stirpe edita;
Auxilia spondet populus et bellum cupit.
- Pyr. Suffulta tanto robore hostes non timet
Aemathia.
- Tel. prompti commodant omnes manum
Vestrum in favorem.
- Paus. sanguinem fundam libens 595
Philippi amore.
- Pyr. sed ecce, Perseus huc venit.
- Tel. An ille, quem spes patris heredem fore?
- Pyr. Ille ipse.
- Tel. Perseu, regium amplector genus.
Eximia fidi auxilia Bastarnae tuo
Mittunt parenti. me prius in aulam tuli, 600
Vt arctiori iungerem vinclo duas
Gentes propinquas.
- Pers. faedus oblatum placet.
- Tel. Affinitate fulciam Regis domum.
- Pers. Amore nexos fortior nodus ligat
Quam Marte iunctos.
- Paus. nuptiae pacem foveant 605
Concordiamque Principum.
- Dam. utilitas magis.
- Tel. Connexa ubi simul, faedus haud rumpi solet.
- Dam. Eadem voluntas Principum haud durat diu.
- Tel. Durabit.
- Pers. at quae sponsa ducetur domum?
- Tel. Cassandra soror et nata supremi Ducis. 610
- Dam. Quae vincit ore Cypridem et Charitas genis.
- Pers. Felix maritus, cuius amplexus petet.
- Tel. Perseus maritus esse, si cupiat, potest.
- Pers. O suavis ardor! dulce connubium! at parens ...
Narrabo cuncta ex ordine.

Tel. o faxint, precor,
Dii coniugales; vota fortunet polus. 615

Scena secunda

Dulomorus, Parmeno, Lycotas, Acharis

Dulomorus ab Aulicis persuadetur, ut amantem agat. promittitur praestanti forma nympha; quam ubi obligata fide iunxit sibi, velo remoto, quo vultum obtexerat, furia aut larva apparet, quae nolentem secum abstrahit.

Dul. Sumpsi arma; male res cessit. exutus fui,
Spoliatus et delusus. indignor quidem,
Sed ira quid sine viribus? vana est. feram,
Mutare quod vix possit Hercules labor. 620
Quid nunc agendum? sorte contentus mea
Vivam quietus, Martio strepitu procul
Curisque belli.

Par. o laeta sors ardentium,
Quoscumque iunxit mutua Cypris face!

Dul. Amore flagras, Parmeno?

Par. dulci malo 625
Laboro.

Lyc. quis tam ferreum pectus geret,
Quem non genarum purpura et roseum decus
Succendat oris?

Dul. quis nitor vestros, viri,
Perstrinxit oculos?

Par. forma peregrinis procul
Advecta terris.

Dul. quid si amantis des mihi 630
Partes, Lycota?

Lyc. credo, te acceptum fore
Cunctisque praevalere, si poscas, procis
Te posse solum.

Par. egone cedam, cui diu
Desponsa iam Lycoris?

Lyc. abscede. haud ita est. 635
A Dulomoro, iuro, ducetur domum.

Dul. Amantis ut partes agam? obsecro te, instrue.
Vorat medullas flamma, per venas calor
Serpit refusus; pectus ardescit, tremit.

Lyc. Amantem oportet militem imitari.

- Dul. heu mihi,
Si plura non addidicero in amoris Schola 640
Quam Martis!
- Lyc. omnia perpeti, ferre omnia.
Par. Lex dura.
- Lyc. dominae nutibus morem geret
Iussisque semper capite detecto.
- Dul. bene est.
- Lyc. Vicos obibit saepius, numen suum 645
Vt spectet, excubabit ad rigidas fores,
Seu sit serenum, seu pluat nocte integra.
- Dul. Dormire non licebit?
- Par. haud multum solent
Dormire amantes.
- Lyc. verticem inflectet, manus
In circulum rotabit; et pedibus strepet 650
Terraeeque pronus genua submittet sua,
Vbi forte terrestrem salutabit Deam.
Sed ore suavi rideat, numen vocet,
Oculos micantis praeferat stellis poli,
Nives genis appingat et labris rosas,
Licet nigranti sit cute informis.
- Dul. scio, 655
Audit libenter quaelibet laudes suas.
- Lyc. Satis ista. plura docebit opportunitas
Et reliqui amantes. plena stultorum omnia.
- Dul. Multum, Lycota, debeo monitis tuis. 660
Iam fingo vultum, genua iam flecto, caput
Aperio.
- Lyc. saltandum quoque est. mulier mori
Vix absque saltu aut vivere quiete queat.
- Dul. Decentius saltabo, quam satyri solent.
- Lyc. Placet. morare hic, sponsa dum cura mea
Adveniat.
- Dul. o laetum diem! fer opem meis, 665
Cupido, rebus. gaudeo et metuo simul.
- Par. Quid metuis? en, cupita virgineum citat
Huc nympa gressum.
- Dul. qualis in thalamos venit
Iuno Tonantis aut Thetis Pelei thorum. 670
O forma praestans! oris o gratum decus!
Vt gemina lucent sidera, ut frons se explicat
Decentem in aream. trepido, flagro: calor
Saevit per ossa sicut Aethnaeis iugis
Succensa flamma. vota ne differ diu,

	Divina Virgo; cernis ardorem: tuum Ne sperne servum.	675
Ach.	amore si caleas mei, Promitte, perpetuum hunc fore.	
Dul.	haud menti excidet. Per astra iuro et lucidas coeli plagas, Ardore constanti me adhaesurum tibi.	
Par.	Ne crede, nymphea. fallere haud raro solent Promissa amantum.	680
Dul.	crede. nobis non placent, Qui multa spondent, negligunt sanctam fidem.	
Ach.	Sic Dulomore. sponsus hic fuerit meus.	
Dul.	O me beatum! Cyprium favit mihi Prae Marte Numen. pone sed velum, precor: Fruar decore.	685
Ach.	ferre vix poteris mei Vultus nitorem.	
Dul.	o diva, ne spernas preces.	
Ach.	Fiat, quod optas.	
Dul.	heu, perii! coelum, iuva!	
Ach.	Quid refugis ora? coniugis vultum times?	
Dul.	Quis horror hic? quae noctis umbrae?	
Ach.	sum tua.	690
Dul.	Megaera, furia es. credidi nympheam. dolo Sum captus, eheu! res tuas tibi habe.	
Ach.	domum Hac nocte duces.	
Dul.	nolo. abi, monstrum horridum.	
Ach.	Haud displicere, quod semel placuit, potest.	
Dul.	Megaera non displiceat? abscede, ah! fuge.	695
Ach.	Tecum morabor usque ad extremum diem.	
Dul.	Nolo te. abi, recede. non possum pati.	
Ach.	Quocunque gressum tuleris, uxor te sequar.	
Dul.	Ne sis molesta.	
Ach.	fortior vincet. doles?	
Dul.	Abripior - heu! - ad regiam inferni Iovis. Cavete, iuvenes. saepius pingit genas Ladae venustas, pectore Alecto latet.	700

Scena tertia

Philippus, Perseus, Hymenaeus

Philippus Bastarnarum auxilio laetus, nuptiale faedus approbat. Demetrius a Perseo in suspicionem adducitur, ac si Romanis nimis addictus esset. Hymenaeus gratulatur sponsis, Perseo anulum defert et saltu gaudium testatur.

- Phil. Serena tandem nubibus pulsus dies
Affulget et tardam senectutem fovet
Gravique pressam mole curarum levat. 705
Romana non timeo arma; Bastarnae sua
Auxilia mittunt. faedere aeterno cupit
Gens tota iungi.
- Pers. ambigua pactorum fides
Ne forte sit, connubia firmabunt fidem. 710
Iuvenis sororem regius tradet mihi
Arcissimoque vinculo annectet suos,
Vbi adesse senserit voluntatem tuam.
- Phil. Socientur animis, arma quos sociant, volo.
- Pers. Coniugia saepe rebus afflictis opem
Tulere.
- Phil. dum se mutuo auxilio iuvant 715
Genere propinqui.
- Pers. fama terrorem hostibus
Incutiet, animis propius ubi nexos canet.
- Phil. Sunt corruentis faedera imperii salus.
- Pers. Amoris innodata praesertim manu.
- Phil. In pristinum Aemathia reponetur statum 720
His nixa fulcris.
- Pers. ista quid prosunt tamen,
Domestica si fraude regnum non vacat?
Externa nil subsidia, nil miles iuvat,
Nisi speculatorem probe observet parens. 725
Nam proditorem dicere haud placet. est quidem
Hic corpore, animum Roma sed dudum tenet;
Omnes Macedones pene iam Regem colunt,
Certe futurum. genitor, a nato cave.
- Phil. Hostibus amicam saepe iam dictum mihi;
Nocere forsitan ne queat, tacitus premam 730
Consilia belli. reliqua sint curae Deo.
- Hym. Ad nuptias festinus Hymenaeus venit
Castoque amantes faedere innexos cupit.
Cassandra stabili iuncta sit Perseo fide
Perseusque sponsae. vincula haec firmat Deus, 735

Qui cuncta vincit, qui Iovem telis domat.
 Hunc, sponse, amoris annulum pignus cape,
 Vt sancta nunquam iura vilescant thori.
 Docebit ardor plura. nunc saltu monet
 Celebrare amantes tempus et laetis iocis.

740

Scena quarta

Amor, Mars, Fraus, Odium

Amor militem mentitus Martem provocat; sed nudatur a Fraude et Odio atque regia pellitur.

Am. Quis natum Cypridis noverit uspiam,
 Dum cingor gladio telaque militum
 Spargo more, sagum dum teneros tegit
 Artus, ac oculis vincula detraho?
 Pugnabo. Aemathiae regia me colat,
 Non Martem. quid enim ferreus hic Deus?
 Debetur placido cura Cupidini,
 Sponsos perpetuo nectere faedere. 745

Mars Quis Martem abstineat Regis ab aedibus?
 An tentat timidus pellere me puer? 750

Am. Te Martem intrepidus provocat hic puer.

Mars Contendat tibi Mars, spicula qui manu
 Evibrare nequis?

Am. fulmina si Iovi
 Haec dextra excutiat, sit rudis ac iners?

Mars Mavors tam leviter credere non solet. 755

Am. Tenta, si lubeat; conserito manus.

Mars Ni cedis, digitum vix moveo, et cades.

Am. Nullum unquam metui.

Mars me timeas tamen.

Am. Quid victum timeam?

Mars te pede protero.

Am. Cur parcis gladio?

Mars ne subeat pudor. 760

Fraus Quis miles puer hic? non placet indoles.
 An Fraudem latet, hoc schemate qui latet?

Od. Personam, soror, huic detrahe.

Fraus non moror.
 Est natus Veneris.

Od.	vestibus exue.	
Fraus	Iam denudo sago.	
Od.	spicula surripe.	765
Am.	Eheu! redde meas exuvias mihi.	
Od.	Non reddo. quid enim turbidus occupas Hanc aulam, Nemesis nos cui destinat?	
Fraus	Mars, Fraus ac Odium venimus huc simul.	
Mars	Abscede hinc, spatium da melioribus.	770
Am.	Cedo. do spatium deterioribus.	

Scena quinta

Philippus, Perseus, Demetrius

Lustratur et expiatur cum Rege exercitus, sacrificio praecisae canis.

Phil.	Exercitum lustrare maiorum iubet Nos more tempus. exta praecisae canis Cum capite dextram, reliqua pars laevam viae Obsideat. arma insignia a stirpe ultima Regum efferantur.	775
Pers.	sequimur imperium patris.	
Dem.	Promptusque miles sese ad obsequium parat.	
Phil.	Favete, Superi! pompa procedat, volo.	

Scena sexta

Philippus, Perseus, Demetrius, Herodorus, Philotas

Committitur pugna ludicra, eo tamen ardore, tanquam de regno inter Duces dimicatur. victor Demetrius fratrem in fugam conicit.

Phil.	Lustratio peracta; iam pugnam monet Ciere mos antiquus. armatis Duces Praeite, nati: saepe praelusit gravi Mavors duello fictus.	780
Pers.	amplector lubens Tua iussa, Rex.	
Dem.	parentis imperium placet.	

Phil.	Spectator adero. nosse virtutem decet Regem suorum.	
Dem.	magna me dudum tenet Victoriae spes; prompta nam vobis manus Atque animus audax. impetum nostrum haud feret Adversa pars.	785
Her.	Demetrio miles favet. Superamus.	
Pers.	arma, Perseo quisquis cupit, Animosque fert: cohors triumphabit mea.	790
Phil.	Commilitones, agite generose: premit Demetrius. nostrum hostis invadit latus.	
Dem.	Irruite, caedite, milites; turbam loco Movete.	
Pers.	quo ruitis fugaces? sic decus Et gloriam hosti ceditis? vincet meus - O fata! - frater.	795
Her.	sterne trepidantes metu.	
Dem.	Impelle dubios, sequere pernici gradu.	
Her.	Fugam capessunt: vicimus.	
Dem.	cohibe manum Et parce ferro, miles. haud quemquam decet Necare civem.	
Her.	fundere cruorem, nefas.	800
Dem.	Victoria!	
Philot.	arma ponite ac fessum ictibus Curate corpus. robur ac virtus satis Spectata, nati, et militum est ardor mihi. Sic, sic, ubi hostis patriam invadet, viri Pugnate fortes. gloria ingens vos manet.	805
Dem.	Erunt paratae ad Regis obsequium manus.	

Scena septima

Demetrius, Herodorus, Lycotas, Melissus, Parmeno, Machaon, Thyrsis

Demetrius cum tribunis et aequalibus laetatur ac potat. explorator a Perseo submissus deprehenditur et a quibusdam inscio Principe multatur. invitantur omnes, ut ad fratrem comissatum eant. arma vestibibus tegunt, qui proditorem pulsaverant.

Dem. Huc, huc adeste, egregia quos virtus probat.
Nunc arma seponenda, nunc Bacchus vocat.
Diluere curas iam iuvet dulci mero.

- Her. Non semper hastam ferreus vibrat Deus. 810
Interdum amanti indulget etposito piger
Recumbit arcu.
- Lyc. nube sublata micat
Serenus ore Phaebus et tenebras fugat.
- Mel. Fulgere regio honore quis sapiens velit,
Si semper horror asperet frontem et minae? 815
- Par. Severitati comitas mixta et Duces
Et Principes commendat.
- Mach. haec, Ductor, tibi
Est propria laus: severus in certamine
Placidusque victor.
- Dem. pugna iam fiat scyphis,
Mittamus alia.
- Her. poculum hoc libo Ducis 820
Securitati.
- Par. vota prosequimur pari
Omnes calore.
- Lyc. duret aeternum sibi
Patriaeque Princeps.
- Mach. regna post fatum patris
Feliciter possideat et teneat diu.
- Dem. Adesse cur frater recusat, cur negat 825
Rogatus?
- Mach. ira forte post pugnam tumet.
- Dem. Post ludicrum certamen?
- Mel. exagitat pudor;
Victoriam sperabat.
- Dem. at dubio gradu
Mavors oberrat; quem extulit, rursus premit.
- Par. Ardescat; ira superba devicti haud nocet, 830
Victoris est timenda.
- Mel. cur pavidus suam
Nec usus arte in praelium eduxit manum?
- Lyc. Astuta vulpes.
- Mach. in sinu leporem foveat.
- Her. Ignavus ubi Dux, miles ignavus quoque.
- Dem. Sed ista parcius tamen.
- Par. vigeat decus 835
Regnique gemma floreat Demetrius,
Legitima proles; sperno furtivum genus.
- Dem. Abire paulisper libet; in orbem interim
Cyathi rotentur.
- Mel. at quis hic tacitus latet?
- Par. Ex parte Persei.
- Mach. onerate plagis.

Thyr.	an reum	840
	Me quispiam probavit?	
Lyc.	impune huc pedem	
	Haud tuleris.	
Thyr.	insons verbera et plagas feram?	
Mel.	Concidite, explorator est.	
Lyc.	cedat domo:	
	A Perseo submissus est.	
Mach.	migret lues.	
Par.	Depellimus.	
Thyr.	iam parcite; an nondum satis?	845
Mach.	Extrudite hostem verbere ac flagris.	
Mel.	abi.	
Mach.	Sic proditores sunt notandi. tam frequens Non esset ars iniqua, si simili lucro Labor rependeretur.	
Mel.	at Reges fovent, Vt cuncta norint.	
Mach.	maximae cladi et probris	850
	Exponitur vita innocentum. sed redit Demetrius; sileamus.	
Dem.	ad fratrem iubet Ire animus, ut, si fors quid e pugna levis Resideat irae, leniamus nos iocis Et hilaritate nostra.	
Her.	abimus, si lubet.	855
	Perseumque laeti visimus.	
Par.	mihi non lubet.	
Lyc.	Non est voluntas.	
Mel.	animus haud est.	
Mach.	nec mihi.	
Dem.	Mecum ite. quid dubitatis?	
Par.	haud nobis licet Deserere Principem: imus.	
Lyc.	at caute tamen.	
Mel.	Abdamus arma vestibus: metuo malum.	860

Scena octava

Alexander, Perseus, Philocles, Demetrius, Melissus, Herodorus

Nuntiatur Perseo, fratrem armatum venire. ianuam igitur claudi iubet et Demetrium non admittit.

- Alex. Magnanime Princeps, commodes paulum, precor,
Secretus aures.
- Pers. liber arbitrio est locus.
- Alex. Quamvis timore pectus intrepidum vacet,
Cavete, moneo: frater armatis venit
Stipatus, aedes et tuas petit.
- Pers. o scelus! 865
- Alex. Sinu iuventus obditos enses gerit
Et veste tectos. cautus insidias time.
- Pers. Portae obserentur; militi ingressum nega
Fratricum. nox et arma nil suadent boni.
- Philoc. Indignor. an Demetrio fungi sumus 870
Aut statuae inertes? fraude quos noctu opprimat?
Sed ecce, gressum accelerat.
- Dem. haec Persei domus?
- Her. Convivia hic iucundus agitatur cum suis.
- Philoc. Consiste, Princeps. Ductor occlusit fores.
- Mel. Prohibemur aditu?
- Philoc. sic salus Persei iubet. 875
- Her. Lectone potus abdidit molli caput?
- Philoc. Domum subire prohibet armatos suam.
- Dem. Nos frater aedibus arcet, ingressum negat?
- Philoc. Suspecta nox et arma.
- Dem. nos Perseus timet?
- Philoc. Timere caedis impiae cogit nefas. 880
- Her. Quis caede puras impia faedat manus?
- Philoc. Quod saepe solet accidere, cave, ne unquam accidat.
- Mel. Abire praestat.
- Dem. fratris excludor domo?
Sic ira constat? pertinax durat furor?
- Philoc. Non tardet, impedire qui poterit, scelus. 885
- Her. Laetari et indulgere genio, quod scelus?
- Mel. Abitum paremus, non sumus grati hospites.
- Dem. Quid contigisse censeam? frater tumet
Immodicus ira; conferamus nos domum
Laetisque comburamus hanc noctem iocis. 890

Chorus

Melissus, Machaon, Lycotas, Laetitia, Tranquillitas

Laetitia et Tranquillitas ad hilaritatem invitat Aulicos et cum iis Demetrii laudes canit.

- Mel. Enses olivae nectimus:
Sic Tempus imperavit.
- Mach. Dissolvimus sed faedera,
Dum pace terra gaudet.
- Lyc. Vbi pugna nos rursus vocat, 895
Resumimus, iocosa.
- Mel. Valete tela: carmina
Nunc dulcior voluptas.
- Mach. Victoriā Demetrii
Grato canamus ore. 900
- Lyc. Triumphet heros inclytus
Semperque vincat hostes.
- Laet. Vita sine me mortalium
Mera est amaritudo.
Hanc suavitate mollio 905
Et condio lepore.
Hac gesto chordas et chelyn,
Hac Bacchicum liquorem.
- Mel. Potare Laetitia iubet?
- Mach. Imperia non sequamur? 910
- Lyc. Non abnuo, non differo.
- Mel. Decenter et modeste.
- Tran. Quid blandius, quid suavius
Tranquillitate cordis?
- Laet. Tu iuncta semper es meo 915
Lateri soror fidelis.
- Tran. Laetitia pectus occupet,
Tranquillitas subibit.
Nunc necte amicam dexteram
Demetrii in favorem. 920
- Laet. Virtutem adoro Principis,
Demetrium fovebo.
- Tran. Sit laeta nox, sit candida;
Iucunda semper aetas.
- Mel., Mach., Lyc. Eximia virtus Principis: 925
Demetrium canamus.

Actus quartus Scena prima

Philippus, Perseus

Accusatur Demetrius a Perseo apud patrem, tanquam ad caedem patranda noctu venisset.

Phil.	Quid frontis horror tristis et vultus silens? Efficere, quis sollicitet afflictum dolor.	
Pers.	Tacere praestat, cum loqui prohibet pudor.	
Phil.	Latere magnum maeror hic prodit malum.	930
Pers.	Vtinam lateret! eloqui cogit parens. O maesta fata! fratris insidiis petor.	
Phil.	Heu, vita fallax! innocens, simplex puer Sanctusque visus semper insidias parat?	
Pers.	Quod vivo, lucro deputa. armatis meas Stipatus aedes noctis ambiguo petiit, Vt me perimeret. foribus oclusis furor Repressus, et quaesita praesidio salus Parietum.	935
Phil.	amicos credidi natos fore, Experior hostes.	
Pers.	dubia ne dictis fides Sit forte nostris, cuncta deducam, parens, Praebere si aures poteris.	940
Phil.	utrumque audiam. Res tanta sperni aut negligi haud debet.	
Pers.	placet Regis voluntas. nemo inauditum premat.	

Scena secunda

Demetrius, Terror, Morpheus, Vmbra Charicleae

Dormientem Demetrium circumstat Terror, et Morpheus maestis ludit imaginibus; mox matris umbra fugam suadet et cladem imminere praesagit. qui expectatus fulmine quoque ac tonitru terretur.

Dem.	Gravor sopore; dulcis est fesso quies.	945
Ter.	Armata dextra saevi: Demetrius pavebit. Venena laeva funde: Demetrius peribit. Diadema causa mortis:	950
Mor.	Accede, Terror; arma Circumrota: cadaver Demetrium videbis. Indulget - ah! - sopori Et nescit, arte Persei Se victimam silenti Domino Stygis futurum.	955
Ter.	Fatalis umbra, prodi E Tartari tenebris, Quo paene nulla Regum Sine caede venit umbra.	960
Mor.	Imple pavore natum, Timere discat aulam.	965
Vmb.	Fuge, fuge, nate. Ditis Iam mergeris barathro. Dudum parat venenum Et tela fratris ira. Fuge, fuge. mater atro Monet redux ab Orco. Adhuc amore nati Post fata mater ardet. Fuge, fuge saevientem Et credulum Philippum.	970
Dem.	Simulacra dira Morpheus tristis ciet: Telum minatur et venenum. nec satis: Adesse mater visa, quae suasit fugam. O summe coeli Rector! haec quodnam malum Imago pingit? somnium illusit mihi. An vera retulit? somniis credo nihil.	975
		980

Timere nescit innocens. verum tonat.
An Iupiter cavere me ac coelum iubet?
Ambiguus haeret animus et metuit sibi.

Scena tertia

Lycotas, Craterus, Polycrates, Melissus, Oenosophus,
Hoplomachus, Hydrochous, Dulomorus, Acharis

Dum Oenosophus cum tribunis vinum ementibus loquitur, milites ex compacto dolia evacuunt ac cauponi prohibenti necem minantur. Dulomorus latebras quaerit, ut tutus sit ab uxore. militibus igitur sese associat, verum ibi quoque a venefica per tectum irruente invenitur; qua visa et Hydrochoum abripiente omnes diffugiunt.

- Lyc. Memori recondite mente, quae iussi: merum 985
Sic pluribus diebus haud deerit.
- Cra. mones
Dicto audientes. nempe cauponem alloqui
Cum coeperis, nos clanculum audaces sumus
Et visitamus amphoras.
- Lyc. recte id quidem.
Poly. Potamus et dissolvimus nexus, quibus 990
Bacchum tot annis caupo constrinxit, velut
Si fur fuisset improbus, praedo latens.
- Mel. Huc, bone vir! audin'?
- Oen. quis vocat?
- Mel. ducis moras?
- Oen. Adsum paratus: quid placet?
- Lyc. Demetrius
Me comparare iussit ad caenam merum, 995
Vt militum animos arctius iungat sibi,
Quos praelium monstravit hesternum viros.
- Oen. Principis honori me lubens totum dico
Meamque cellam; strenue miles bibat,
Vt assolet plerumque fieri. sed domum 1000
Intrare non permitto. nam nimium procax
Et inquieta est turba.
- Mel. ne metue: aedibus
Cuncta efferemus.
- Oen. at palato quod sapit,
An Lesbium vel Creticum vinum?
- Mel. mihi
Chium placet, sed Cyprium arridet Duci. 1005

- Oen. Quam suaviter, quam dulciter guttur rigat
Praestantis uvae succus! en, gusta.
- Lyc. iuvat.
Decem amphoras sepone Demetrio.
- Oen. bene est.
Fiet. quid autem hoc? heu, perii! vinum ebibunt
Meum latrones. ubi puer? qui sunt? tacent 1010
Potantque fortiter.
- Hopl. propino, ne mihi
Succenseas, magnanime vir.
- Oen. te Orci abstrahat
Satelles!
- Crat. evacuare non liceat scyphos?
- Oen. Sic clanculum?
- Pol. excitare crabrones parat,
Si plura verba. stringite enses.
- Oen. sic meo 1015
Damno silere cogor. o sortem asperam!
Diram atque acerbam!
- Hyd. domine, quid mandas?
- Oen. viden'?
- Hyd. Cur milites admittis? epotant merum,
Vt matre natum est. vasa penetravit latex
Haec nullus unquam, reliqua sunt mixta omnia. 1020
Iacchus undis saepius fractus fuit,
Ne civium capiti noceret. nam probe
Addiscit artem, quisquis eximio huic viro
Operam locat.
- Oen. secreta ne prodas, puer.
- Dul. Oenosophe, miserum me his tegi latebris sine. 1025
Vix impotentis faeminae evasi manus
Et timeo, ne me rursus inveniatur, nisi
Pavidum tenebricosus abscondat locus.
- Oen. Ad milites secede; pugnabunt tuae
Causa salutis.
- Dul. dummodo hac cella morer. 1030
- Oen. Militibus associare, qui cyathos rotant.
- Dul. Haec arma paucis displicent; nec ego lubens
Me subtraham, dum concitant bellum scyphi.
Iuvate, fortes milites: causam meam
Suscipite contra faeminam.
- Crat. nunquam viris 1035
Licitum timere. furia sit, cedet procul.
- Poly. Certem mulieri? vix habet victoria
Laudem ista.

- Ach. quo recondis ignavum caput,
Vesane coniunx?
- Dul. milites, vestram fidem!
Furia cavernis missa Tartareis adest. 1040
- Hopl. Adsit. metuere nescit Hoplomachus Stygem.
- Ach. Quocunque perges, fida adhaerebo comes.
- Dul. Facesse. ne oscula mihi, ne fige. anguibus
Me terret et flagella vibrat. quid viri?
Auxilia tandem!
- Crat. pellere hanc cella decet. 1045
- Poly. Capiamus arma. Martium an mulier genus?
- Ach. Abite. nulla pugna vobiscum est mihi;
Repeto maritum.
- Dul. heu, larva! Tisiphones soror!
- Oen. Miles, venefica, plena monstrorum domus.
- Hyd. Profana pestis, cede! Tartaream subi 1050
Infausta noctem.
- Ach. verba me moveant tua?
Quin me sequeris ad Erebi tristem specum.
- Hyd. Heu, rapior! ubi sum? Iupiter! coelum, iuva!
- Ach. Clamare cessa. precibus haud flector.
- Hyd. perii.
Succurrite, ah!
- Oen. quis possit?
- Dul. abripitur miser. 1055
Profugio, ne fortasse succedanea
Fiam hostia.
- Oen. est suspectus hic ludus mihi.
- Crat. Bibimus satis. Megaera me terret quoque.
- Poly. Cedamus omnes. hominis insani reor,
Contendere umbris.
- Hopl. nemini haec probro est fuga. 1060

Scena quarta

Philippus, Perseus, Demetrius

Philippus iudex inter duos filios suam calamitatem deplorat, utrumque audit nec tamen causam decedit.

- Phil. Sedere iudex cogor infelix parens,
Aut crimen inventurus in nato meo,

	Calumniae seu forte facturus reum.	
	Vtrumque durum. quo rapit fratres furor?	
	An non monebam, vinculum firmissimum	1065
	Amoris esse, nulla quod rumpat dies,	
	Vis nulla frangat? verum ubi irarum faces	
	Odiique flagrant, non procul cladem abfore?	
	Vos aure surda dicta sprevisis mea:	
	Amore regni frater in fratrem ruit.	1070
	Hereditatem cernitis vivo patre,	
	Quid fiet extincto? agite, nunc aures patent;	
	Referte, veri quidquid aut ficti libet.	
Pers.	Reseranda ianua nocte nimirum fuit,	
	Et hostis accipiendus, ac ferro impio	1075
	Praebenda cervix, nemo cum credat scelus	
	Nisi perpetratum. crimen admisi nocens;	
	Audire quippe cogor eadem, quae reus.	
Dem.	Quod innocenti, frater, adfingis nefas!	
	Ego machinatus in tuam vitam fui?	1080
Pers.	Accinctus armis nocte petiisti domum.	
Dem.	Quatuor an armati tuam expugnent domum	
	Et te trucidem? iste quam fallax metus	
	Et timor inanis?	
Pers.	veste cur tectum fuit,	
	Ni fraus subesset, ferrum? an insidias potes	1085
	Negare structas?	
Dem.	numerus hic certet tibi	
	Caedemque patret?	
Pers.	parva non raro manus	
	Prostravit hostem.	
Dem.	causa quae caedis mihi?	
Pers.	Regni cupido.	
Dem.	tanta sit regni sitis,	
	Fratrem ut trucidem?	
Pers.	Roma te dudum imbuat,	1090
	Constare pretio quolibet regnum bene.	
Dem.	Nunquam animus insons per scelus regnum petit.	
Pers.	Est pallium innocentia et larva improba,	
	Qua vitia tegere, qui ambiunt culmen, solent.	
Dem.	Nondum orbe virtus cessit ac scelerum pudor.	1095
Pers.	A te recessit, qui necem quaeris meam.	
Dem.	Calumniari perge, non reddes reum.	
	Erecta mens nil fraude, nil patrat dolo.	
Pers.	Credam innocentem, nocte dum insidias paras?	
Dem.	Patere amicam credidi fratris domum;	1100
	Et clausa fratri est, crimini ut faceret locum.	

Ad suspicandum causa quem invitat levis
 Aut nulla, sceleris consciam mentem gerit.
 Phil. Ambigua causa, non satis crimen liquet;
 Nec vanus accusator auditus tamen. 1105
 Absolvere aut damnare neutrum nunc volo.
 In posterum argumenta perspecti dabunt
 Vtrinque mores. faxit o Divum parens,
 Nullius unquam sceleris inveniam reos.

Scena quinta

Philocles, Apelles

*Philocles et Apelles fraudem comminiscuntur ac falsas litteras fingunt,
 tanquam a T. Quintio venirent, ut Demetrium perdant.*

Philoc. Romam Philippus mittit et causam iubet 1110
 Regni tueri.
 Apell. arcana speculari magis.
 Philoc. Quid egerit cum Quintio Demetrius,
 Quid cum Senatu, fratris in fraudem sui?
 Apell. Legatus omnia, rite si munus velit
 Obire, norit; cuncta perpendat probe. 1115
 Sermone et astu quosdam in obsequium trahat
 Animosque captet. sed via obliqua tamen
 Deflectat, instar vulpis annosae, gradum.
 Philoc. Nec parcat auro: clavis est, motu levi
 Arcana quae recludit atque animi eruit 1120
 Sensus latentis.
 Apell. cura nos eadem premit
 Secreta nosse.
 Philoc. plura, quam cupias, scies.
 Apell. Omnem movebo lapidem, ut officium probem
 Regi futuro.
 Philoc. si innocens Demetrius
 Et nullus unquam sermo de regno fuit? 1125
 Apell. Sit innocens; iam Perseo dedimus fidem.
 Philoc. Verum Philippus credit expertes doli.
 Apell. Credat. fovere Persei partes iuvat.
 Philoc. Rex contumaces puniet.
 Apell. Solis teget
 Favor Orientis.

(Actus IV)	Simon Rettenpacher, 'Demetrius'	43
Philoc.	quo modo fiet reus, Nullius insimulare quem culpae potes?	1130
Apell.	Conficta reddent verba suspectum patri Falsaeque Quintii litterae allatae domum. Sic praevalebit Perseus, frater cadet.	
Philoc.	Quod fraudis huius proemium nobis erit?	1135
Apell.	Ad summa honorum culmina extollet novus Ductor ministros. imber in gremium fluet Praedives auro.	
Philoc.	cedo, te sector Ducem. Honoris allicit decus et auri nitor. Et cur resistam? regium est uti dolis.	1140

Scena sexta

Demetrius, Philippus, Didas

Philippus montem Aemum ascensurus Demetrium ab se ablegat et Didae Praetori Paeoniae commendat.

Dem.	Quid ira? quid molitur insanus furor? Heu, dira regnandi sitis! Perseus patri Deferre me audet sceleris infandi reum? Ne sim superstes, regiam ut vacuum occupet. Populi, Senatus crimini nobis favor.	1145
	Romana, quae prodesse debebat, nocet Auctoritas dirum in modum. tanta, timet, Subnixus ope diadema ne rapiam sibi, Frater cruentus atque persuasi obsidet Parentis aures. nulla Romani mihi	1150
	Sit cura posthac nominis, nulli loquar Scribamque nulli. forte flectetur parens Ac innocentem filium agnoscet suum. Sed en, senili fessus huc fertur gradu.	
Phil.	Mons in propinquo, nate. conscendam iugum?	1155
Dem.	Quidquid patri placuerit, hoc gratum mihi.	
Phil.	Ambiguus haeret animus, haud sese expedit. Sin ire pergam ...; filios ambos tamen Discrimini haud committo, ne, si quid secus Acciderit, una clade prosternam meos.	1160
	Antigonus hoc praeceperat quondam suis, Dum nave, tempestate iactatus gravi,	

- Vix salvus evasisset et casu pari
Acti fuissent liberi, ut nullus velit
Cum gente tota rebus ambiguis levi 1165
Sese deinceps credere aerae. proin patrem
Solut sequetur Perseus; Demetrium
Eximere statui lubricae sortis rotae,
Regno speique meae remissurus domum.
- Dem. Mandata laeto pectore excipio patris. 1170
Phil. Comes abeunti sit Didas nato meo.
Praesidia tutum valida praestabunt iter.
Did. Iubere Regis, peragere imperium est Didae.

Scena septima

Mercurius, Flora, Heliotropium, Narcissus, Hyacinthus, Amaranthus

Mercurius coelo lapsus Iovis iussu Floram invisit et Demetrium brevi adventurum honorare iubet; quae flosculos evocat, ut sertum nectant.

- Merc. Summus Deorum Iupiter natos tuos
Prodire Principique venturo monet 1175
Deferre honorem.
- Flor. nostra quis Princeps petit,
Effare, regna?
- Merc. veniet Aemathiae decus.
- Flor. Demetriusne populi amor, patriae salus?
- Merc. Sed flosculus brevis aevi: honora, dum licet.
- Flor. Indignor! occidat iuventutis iubar? 1180
- Merc. Compesce gemitus; perage, quae mandat parens.
- Flor. Properate, nati. tempore alieno voco,
Sed imperata spernere haud tutum Iovis.
- Hel. Quocunque pergit Phaebus, inflecto caput;
Nunc iussa matris avocant.
- Narc. nimio mei 1185
Amore flagrans pristinum amisi decus
Formamque, nunc sum flosculus, gratus quidem,
Sed vix amaenus.
- Hya. me necat Phaebi manus
Et floribus transcribit; haud fati piget.
Purpurea quippe folia dum pando, decens 1190
Me nitor inumbrat; Regibus similes sumus.

- Ama. Marcesco nunquam, nomen hinc traxi meum.
Sum flosculus perennis, haud timeo necem.
- Flor. Demetrio, quem Macedo quemque Italus fovet,
Nectite coronam, filii.
- Narc. studium lubens 1195
Impendo magno Principi; at multum ambigo,
An digna tanto capite reperiri queat.
- Hya. Exile saepe Regibus munus placet.
- Ama. Decebit immortalē sertum innectere
Regis futuri vertici.
- Hel. Rex non erit: 1200
Morietur ante, regna quam linquat parens.
- Nar. Honore iuvenem prosequi hinc Superi iubent.
- Hya. O maesta fata! aetate Princeps tam brevi
Vtetur? et velut umbra decedet vaga?
- Ama. Quinserta, fratres, nectimus; violis caput 1205
Et liliis ornamus. hoc mater petit.
- Hel. Fruatur annis, dum licet. cymbam senis
Charontis ubi conscendet, Elysium nemus
Tacito recessu condet et pigri lacus.
- Nar. Rosae coronent tempora, ut vitae memor 1210
Fugacis aevum extendat et famam sibi
Virtute quaerat.
- Ama. praeter hanc firmum nihil.
- Hel. Verum ite: semper obsequium amicos parit.

Chorus

Innocentia, Napaea, Dryas, Virtus, Tyrannis, Terror, Conscientia

Innocentia in sylvas se abdit, cui Virtus diadema imponere conatur; quod ubi a se amolitur, Tyrannis Terrore stipata per vim rapit. quam Conscientia presso pede sequitur nec tamen persuadet, ut sceptrum reddat.

Inn.	Liqui tumultus urbium,
In nemora me recepi.	1215
Nap.	Hic tuta pax, tranquillitas
Hic incolit quieta.	
Dry.	Non sceptrum terrent regia,
Non Consulum secures.	
Inn.	Corona sed cur aurea
Refulget inter umbras?	1220
Nap.	Recede. sortis ista fraus,
Periculo haud vacabit.	
Dry.	Diadema curis et metu
Angoribusque mixtum.	1225
Vir.	Hac verticem Innocentiae
Virtus premit tiara.	
Inn.	Omitte; ne nos opprimas.
Sunt maesta fata Regum.	
Vir.	Timebit Innocentia?	1230
Inn.	Strophas timebit aulae.	
Vir.	Fraus exulabit, innocens
Vbi pectus ardet ostro.	
Inn.	Licet ipsa Virtus imperes,
Versutiam haud movebis.	1235
Vir.	Si sceptrum spernis, regiam
Tyrannis occupabit.	
Tyr.	Regnare me solam decet
Ac imperare solam.
Terrore cingor ac metu,
Nec languida est potestas.	1240
Terr.	Fidus minister imperii,
Tyrannidis satelles,
Concutio cuncta Panico,
Haec nostra laus, pavore.	1245
Tyr.	Contempta sacrum verticem
Mox ambiet corona.	
Inn.	Sic pondere Innocentia
Sub tam gravi haud fatiscet.	

Tyr.	Cui ferre tam durum fuit Diadema, gestet ensem.	1250
Inn.	Quid gladius aut ferrum mihi?	
Tyr.	Perimet Tyrannis ense.	
Inn.	Innoxia an paenas luam?	
Tyr.	Aut hauries venenum.	1255
Consc.	Sed ferreo Tyrannidem Vlrix sequor flagello.	
Tyr.	Cur non vocata regiam Te sistis ante sedem?	
Consc.	Castigo saeva crimina Et terreo scelestos.	1260
Tyr.	Abi: vacare non queo Inanibus querelis.	
Consc.	Quamvis repellas millies, Semper redibo laesa.	1265
Inn.	Quam laeta, quam quieta mens, Quam nulla culpa mordet!	
Tyr.	Me torqueas semper licet, Non pono rapta sceptr.	
Inn.	Perire malim.	
Tyr.	non moror. Dulcissima est potestas.	1270
Inn.	Amore dum illam temperas.	
Tyr.	Dum temperas timore.	
Inn.	Regnare nolo nec peto Timere vel timeri.	1275
Tyr.	Subesse nolo nec peto Timere, sed timeri.	

Actus quintus Scena prima

Didas, Demetrius

Demetrius fallaci Didae arcana omnia detegit atque fugam ad Romanos meditatur.

- Did. Generose Princeps, promptus obsequio Didas.
Quidquid iubebis, sine mora effectum dabit.
- Dem. Servire pronum semper agnovi Didam, 1280
Periculosa cum domum duxit via.
- Did. Officia defero. nexus hic animus tibi.
- Dem. Cum nil rependam, prohibet obsequium pudor
Admittere.
- Did. animat gratia et blandus favor.
- Dem. Ah! Rege vanus noster irato est favor. 1285
- Did. Meliora, Princeps. nescit irasci parens
Nato fideli.
- Dem. fronte dissimulat quidem
Odiumque condit, sed tamen flamma emicat,
Maestusque saepe erumpit invito dolor.
- Did. Quae causa pertinacis irae? quis furor 1290
Accendit animum?
- Dem. Perseus fraude ac dolo
Non concitare credulum cessat patrem,
Dum fila vitae Lachesis insonti secet.
Suspectus ac exosus ablegor domum,
Consilia ne prodam hostibus. bellum iuvat; 1295
Romana nobis gratia invidiam ciet.
- Did. O dura Regum sors! vicem indignor tuam,
Mixtus pudori pectus extimulat calor.
Fratremne frater? pone sed gemitus, precor,
Frontem serena. veniet - atque utinam brevi! -, 1300
Qui te reponet debitum in regnum dies.
- Dem. Non regna spero, timeo sed vitae meae.
- Did. Parensne nato, quam dedit, vitam eripit?
- Dem. A fratre suasus.
- Did. Perseus tantum nefas?
- Dem. Qui caedis accusavit.
- Did. insontem reus? 1305
- Dem. Avidus cruoris.
- Did. hostis est, nimium potens
Validusque Perseus.

Dem.	dum licet, celeri fuga	
	Quaeram salutem.	
Did.	Principi turpis fuga.	
Dem.	Est pulchra misero.	
Did.	quae regio tandem teget?	
	Eloquere, Princeps; aderit officio Didas.	1310
Dem.	Promittis ac iuras mihi?	
Did.	iuro Iovem.	
Dem.	Sit dextra fidei pignus.	
Did.	en, dextram cape.	
Dem.	Operamne spondes?	
Did.	spondeo.	
Dem.	Romam peto.	
Did.	Auxilia prompta. tutus elabi potes	
	Brevique spatio: iuris est regio mei.	1315
Dem.	Secreta ne cui pande.	
Did.	quid metuis? fides	
	Obstricta tibi, res salva: matura fugam.	

Scena secunda

Dulomorus, Charon, Acharis

Dulomorus, ut fugiat coniugem, Inferos adit et transvehitur a Charonte; mulier sequitur, quam etiam, licet multum refragante marito, Charon rati imponit, sed suo damno. Dulomorus necessitati cedit.

Dul.	Charon! Charon!	
Ch.	quis stentor has turbas ciet?	
Dul.	Miser maritus coniugem fugiens suam.	
Ch.	Cur non opacis arborum te abdis comis?	1320
	Quid antra Ditis horrida ac Erebum petis?	
Dul.	Securus haud fui uspiam a furia impia.	
	Plutonis hospes esse malo quam pati	
	Iurgia mulierum. Cerberi malo canis	
	Trifaucis, etsi latret horrendum in modum,	1325
	Dici satelles.	
Ch.	cymba tot vexit mea	
	Rixosa mulierum agmina, ut saepe ambigam,	
	An adhuc supersit inclytæ stirpis iubar.	
Dul.	Plures supersunt, folia quam autumnò cadunt.	
	Cymbam expedi, ulteriore me ripa loca.	1330
Ch.	Paulisper exspectare non poteris senem?	

- Dul. Vestigia ferox nostra ne coniunx premat
Iterumque me secum abstrahat, timeo, Charon.
- Ch. Tum transvehetur ipsa nobiscum simul.
- Dul. Ah! parce misero. reiice a cymba procul. 1335
Possessio quieta Ditis non erit.
Turbabit umbras, regiam invadet, Stygem
Siccabit et Phlegethontis extinguet vada;
Tibique barbam vellet et crines sacros
Resecabit audax, huc ubi gressum feret. 1340
- Ch. Quid vana fingis? neminem dominus timet
Potentis orci, neminem metuit Charon.
- Dul. Metues mulierem. sed veni, cymbam admove.
- Ch. Quaenam illa, quae molitur ad littus gradum?
- Dul. Propera, Charon: est uxor. heu, perii!
- Ch. ratem 1345
Conscende.
- Dul. iam securus evadam minas
Et flagra saevae coniugis. propera, Charon.
- Ch. At solve naulum.
- Dul. non vacat. Demetrius
Regalis umbra solvet.
- Ch. exspectem diu?
- Dul. Brevi huc feretur.
- Ch. uxor an nummos habet? 1350
- Dul. Ne quaere. nunquam faeminis nummus deest:
Spoliant maritos.
- Ach. huc, Charon! cymbam huc, Charon!
- Dul. Vxoris ista vox. Charon, quaeso, Charon,
Depelle.
- Ch. secum mulier aurum si ferat,
Admitto. navi exscende.
- Dul. ne, quaeso, Charon, 1355
Admitte.
- Ch. propero. nam senes inhiant lucro.
- Ach. Charon! Charon!
- Ch. iam venio.
- Dul. quo fugiam miser?
Arcere si caligo non potuit Stygis
Furiam nefandam, quem locum posthac petam?
- Ach. Exsolvo naulum. impelle remos, ne diu 1360
Morare.
- Ch. quid? me coniugem credis tuum,
Cui imperes, proterva?
- Ach. quamvis sis Charon,
Parere te decebit.

Ch.	impingam tibi	
	Remum, profana.	
Ach.	quid? tuum intorquens caput	
	Acheronte mergo.	
Ch.	parce, iam paenae satis.	1365
Ach.	Impelle remos.	
Ch.	cymba iam ripam subit.	
	Exscende.	
Ach.	quo profugit impius?	
Ch.	heu, nefas!	
	Vicit Charontem faemina. infelix lucrum,	
	Quod sic honorem minuit et famam meam!	
	Posthac mulierem transveham nullam rate,	1370
	Mille licet annos lacrymis littus riget.	
Dul.	Recede. non me mortuum, coniunx, vides	
	Et inter umbras degere?	
Ach.	es semper meus,	
	Quocunque fugias.	
Dul.	solvit omnia mors. vetus	
	Lex ista. nuptiale non durat quoque	1375
	Post fata faedus.	
Ach.	vinculum haud solvit sacri	
	Lex ulla amoris.	
Dul.	non amo: obdormiscere	
	Permitte mortuum.	
Ach.	excitabo, sic placet.	
Dul.	Haec sunt caloris signa.	
Ach.	sunt dulces notae	
	Ardentis animi.	
Dul.	sentio, et mecum quoque	1380
	Innumera turba.	
Ach.	mortui sensu carent.	
Dul.	Flagra Furiarum sentiunt. cede hinc, precor,	
	Et mortuum dimitte.	
Ach.	fieri non potest.	
	Quis solvit unquam coniugii nexum pii?	
Dul.	Nec unda tutum Stygia, nec redit Charon:	1385
	Onus ferendum. exagitat infensus Deus.	

Scena tertia

Philippus, Perseus, Antigonus

Dum Philippus Perseo calumnianti aures praebet, litterae adferuntur Didae, quibus consilium fugae detegitur; et Rex contra Demetrium maiori odio inflammatur eumque custodiri iubet.

- Phil. Iam iacta Martis alea est; bello sumus
Pares gerendo. imperia Romani pati
Nolo Senatus. regna quis nutu hostium
Demens gubernet? vidimus ab Aemi iugis 1390
In Italiam iter. fata qua monstrant viam,
Armatus ibo.
- Pers. caepta fortunet polus.
- Phil. Iustae favebit arbiter causae Deus.
- Pers. Vrbes ademptas subdet imperio tuo.
- Phil. Et pristinum reddetur Aemathiae decus. 1395
- Pers. Consilia nostra nesciat frater meus.
- Phil. Dimissus hinc est, ne quid observet, domum.
- Pers. Prae patria Ausoniam aestimat, adorat, colit.
- Ant. Has, magne Princeps, litteras misit Didas.
- Phil. Resolve vincla; quid novi scribat, lege. 1400
- Pers. 'Detecta sunt consilia Demetrii. fugam
Meditatur ac tutus mea elabi putat
Regione Romam posse. uterque ipsi pater
Et frater est suspectus ac mortem timet.
Quid nunc agamus, ocyus, Princeps, mone.' 1405
- Phil. O contumacem filium! Romam fuga
Contendit? hostibus salutem, non patri
Credit rebellis?
- Pers. semper alieno fuit
Animo in parentem, Italia dum captum tenet.
Licet remissum corpus, haud animus tamen. 1410
- Phil. Quis consulit sic perfido et partes fovet?
- Pers. Est Herodorus particeps rerum omnium.
- Phil. Capiatur Herodorus, et Demetrius
Custodiatur cautius, procul at metu
Omni remoto; nesciat claudi plagis. 1415
- Pers. Mandata Regis sine mora peraget Didas.

Scena quarta

Innocentia, Fortuna, Mars, Mors

Innocentia dum se Fortunae submittit ac illius opem implorat, Marti ac Morti proditur.

- Inn. Nullius mens conscia culpae
Optima miserae portio vitae.
- For. Fortuna regit genus humanum,
Me sine labor est omnis inanis. 1420
- Inn. Faedere iuncto pareat orbis.
- For. Imperium Sors sola tuetur.
- Inn. Insontis sed suscipe curam.
- For. Mea contemnis regna, proterva.
- Inn. Me tibi subdo, veneror Divam. 1425
- For. Non ego precibus sueta moveri,
Cuncta tumultu et turbine verso.
- Inn. Contege velo, precor, insontem.
- For. Nemo tutus latet hoc velo.
- Mars Quodnam monstrum, Fortuna, tegis? 1430
- Mors Exsere vultus.
- Inn. O Dea, vitam, non regna peto.
Horreo Martem, fugio Mortem.
- For. Raro insons est sortis amicus.
Non te tueor: procul absiste. 1435
- Mars Mars imbellem perimet ferro.
- Inn. Horreo Martem.
- Mors Parcit Mavors: mea erit praeda.
- Inn. Fugio Mortem.
- Mors Fugias quamvis, stamina vitae 1440
Rumpere novi.
- Inn. Quis locus - heu! -, quae regio Martis
Eximet armis rigidaeque neci?
- For. Mitte querelas, gemitus pone:
Nemo Morti, nemo Marti 1445
Restitit unquam et victor abivit.
- Inn. Spes vana vale: cedere cogor.
- For. Spes nulla iuvat: cedere oportet.

- Phil. Reusne culpae?
 Philoc. dicere haud possum reum
 Nec innocentem.
- Apell. crimen abscondi haud potest, 1480
 Nemo fatetur; sed satis deprendimus
 Ambuisse regnum. litterae menti eximent
 Dubium omne Quintii.
- Phil. nosco signum. iam lege.
 Apell. 'Quintius Philippo. blanda si Demetrium 1485
 Regni cupido adduxit inniti meo
 Consilio, in animum nil grave adversus suos
 Admisit, ut confido, nec quicquam innocens
 Admittet unquam. nec ego consilii levis
 Aut impii futurus auctor sim. vale.'
- Phil. Reus tenetur; non satis crimen liquet? 1490
 Philoc. Non possumus negare.
- Ant. prudenter tamen
 Expende cuncta, ne dolo fiat nocens.
- Phil. Quis subsit unquam litteris Quintii dolus?
 Ant. Fraus saepe magna litteris fictis subest.
- Phil. Agnosco signum.
 Ant. fallere et signum solet. 1495
- Phil. Probat nocentem.
 Ant. causa libretur prius.
- Phil. Indicia dum manifesta?
 Ant. inauditum parens
 Ne crede natum criminis tanti reum.
- Phil. Aures nocenti praebeam?
 Ant. nondum est nocens.
- Phil. Reum fatetur Roma: iam culpae satis. 1500

Scena sexta

Demetrius, Lycotas, Narcissus, Hyacinthus, Amaranthus, Heliotropium

Demetrius Deos deprecaturus in templum fugit, cui Lycotas abitum suadet. flosculi coronam offerunt, quam sibi malum portendere existimat.

- Dem. Quo fratris impulsurus est tandem furor
 Aegrum parentem? supplici voto Deos
 Veneror precorque, ne gravi miserum premant
 Regnum ruina. Iupiter, nostras preces

- Propitius audi. fulmina in caput hoc meum
Torque, priusquam patriae nutet salus.
Averte bella. non sumus Romae pares. 1505
- Lyc. Magnanime Princeps, patriae afflictae decus,
Ne sperne fidi consilium amici, fuge.
- Dem. Iovis subivi templa. quo fugiam miser? 1510
- Lyc. Contende Romam. tutior non est locus.
- Dem. Cedamne regno?
- Lyc. fratris expellit tumor
Calumniaeque credulus nimium parens.
- Dem. Abire praestat. fata quo ducunt, sequar.
- Nar. Teneri coronam flosculi offerimus tibi, 1515
Flos Principum; sic Flora devinctum suum
Testatur animum.
- Hya. nostra munera si placent,
Sumus beati.
- Ama. nectere o sertum tua
Virtute dignum liceat!
- Helio. ut Solem sequor,
Sic Principem me colere maiestas iubet 1520
Amaena frontis; Phaebus haud vincat tuos
Oculos serenus.
- Nar. plura cur cupiam loqui,
Vbi sufficit verbum unicum? addicti sumus.
- Dem. Sunt grata dona matris et florum iubar. 1525
Verum quid istud innuit sertum mihi?
Fortasse tumbam. cura provideat Deum.

Scena septima

Philippus, Antigonus, Didas

Philippus amoris paterni iraeque fluctibus agitur; et quamvis Antigonus Demetrium multis rationibus tueatur, mors tamen innocentis filii decernitur, et Didas scelus exequi iubetur.

- Phil. Dum pulsa dubio fluctuat vento ratis,
Qua parte vela pandat, ambiguo in loco est;
Sic noster haeret animus ancipiti metu
Et, quo feratur, nescit in tanto malo. 1530
Sum Rex paterque. si pius fuero parens,
Discrimini permitto regnum; si velim

	Rex iustus esse, cohibet iratam manum Amor paternus. quam sequar partem miser?	
Ant.	Parens benevolus, esse Rex iustus potes.	1535
Phil.	Punire morte Regis est iusti scelus Patrisque veniam lubrico errori dare.	
Ant.	Veniam meretur error admissus semel.	
Did.	Qui iura maiestatis offendit, bonum Qui publicum perturbat, est dignus nece.	1540
Ant.	Sunt salva iura, salvus est regni status.	
Did.	Convellet hostis, capite ni plectas reum.	
Phil.	Ergo trucidem filium?	
Ant.	afflicto, pater, Ignosce gnato.	
Phil.	sic iubet regni salus.	
Ant.	Fors innocens peribit.	
Phil.	extinguam meum -	1545
	O fata! - lumen et iuventutis decus?	
Did.	Sed culpa faedat, crimen infamem notat.	
Phil.	Cadat rebellis: reddidit dudum meo Amore se indignum. quid infelix gemo Lacrymasque fundo?	
Ant.	paternus affectus redit.	1550
	Ah parce, genitor!	
Phil.	laesa maiestas vetat. Quid adhuc resistis, anime? quid ducis moram? Pereat rebellis.	
Ant.	sera ne mentem, cave, Rex, paenitentia subeat, differ necem.	
Phil.	Maerore quamvis pectus immenso tremat Nec lateat, animum quantus exagitet dolor In morte nati, patris affectum tamen Maiore cura penso, praevaleat bonum Commune regni.	1555
Did.	providum hoc Regem decet.	
Ant.	Iratus - o Dii! - filium occides parens?	1560
Phil.	Securitas regni expulit amorem patris. Dida, veneno tolle; ne Romae mea Suspecta sint consilia, clam tolle impium.	
Ant.	Heu, maesta iussa! vix erit tutum exsequi.	
Did.	Mandata Regis semper est tutum sequi.	1565

Scena octava

Perseus, Philocles, Apelles, Philotas

Perseus laetatur cum amicis de aemulo brevi submovendo.

- Pers. Iam vela turgent, spirat a puppi notus.
Provehimur alto, cymba iam portum subit.
Romae satelles frater haud vivet diu.
Didas rebellem perimet et magno metu
Regnum patremque liberabit. sic mihi
Diadema certum! scepra iam teneo manu. 1570
- Philoc. Te fratre solum purpura extincto manet.
- Apell. Quam bene, quod aemulum ira submovit patris!
- Philot. Iam cuncta Perseo laeta et ex voto fluent.
- Pers. Me vestro in aere semper, eximii viri, 1575
Fatebor esse. strenue partes meas
Fovistis omnes.
- Philoc. placeat obsequium tibi,
Haud plura petimus.
- Pers. gratus impensus labor,
Sollicita cura pectus obstrictum tenet.
- Apell. Servire tanto Principi non est labor. 1580
- Philot. Huc nos voluntas ducit ac ardor trahit.
- Pers. Ego quid rependam?
- Philoc. amoris est merces amor.
- Pers. O fida corda, pectus, en, dono meum,
Omnia daturus, regna cum tradet parens.
- Apell. Exigua temporis mora. senectus gravis 1585
Crebrique morbi pene iam tumulo admovent.
- Pers. Vita fruatur, quam diu coelum volet;
Mihi nemo rapiet scepra, si frater cadat.
- Philot. Moriatur. an detrectat imperium Didas?
Perimet Philotas.
- Pers. notus est animus Didae: 1590
Non differet mandata. vel tristem hac manu
Caedem patrabo, auferre si regnum velit.
Miscebo summis ima, ne scepro excidam.
- Apell. Spondemus operam: Perseus solus patrem
Impellat haeres, hostium aut mactet furor. 1595

Scena nona

Thyrsis, Demetrius, Alexander, Philaemon, Didas

Demetrius, in caena veneno hausto, conqueritur de crudelitate patris ac fratris parricidio mox iniectis tapetibus in caput faucesque a duobus sicariis spiritu intercluso extinguitur; quem fidus semper Philaemon deflet, et cadaver a Dida amoveri iubetur.

- Thyr. Haustum venenum: non diu Demetrius
 Erit superstes. horridam mortem bibit
 Incautus auro. Perseo fidus Didas
 Iussu parentis miscuit, Thyrsis dedit
 Lethale iuveni poculum. virus brevi 1600
 Sese per ossa fundet, exitium inferet.
 Fortasse iam est extinctus.
- Dem. indomitum malum
 Serpit per artus, undique dolores premunt.
 Sumpsi venenum, sentio: cunctis lues
 Venis oberrat. fata sic cogunt mori? 1605
 Distringor, ah! iuvate, Superi, si pio
 Veneratus aras thure. non audit preces
 Gemitusque coelum? fratris heu dirum nefas!
 Saevum parentem! crimen infandum Didae!
 Contorqueor, discrucior. o fallax bonum 1610
 Diadema! regno per scelus parto haud diu
 Perseus fruetur. vita sed linquit, cado.
- Thyr. Propera, tapetes conice in fauces, caput
 Involve.
- Dem. Roma, vindica.
- Alex. accelera necem,
 Exclude spiritum.
- Dem. morior, heu!
- Thyr. iam occidit. 1615
- Alex. Calor relinquit ossa. nunc mortem Didae
 Denuntiemus: aemulus regni periit.
- Philae. Prostratus - heu! - tapetibus Princeps caput
 Iacet involutus. vivit? an Clotho manu
 Rupit severa stamina? o coelum! haud calor. 1620
 Haud vita superest. hospitales sic Deos
 Violare fraude perfidus suevit Didas?
 O fata! iuvenis innocens moritur dolo,
 Frater scelestus vivit et sceptro imminet?
 Fugio penates, impia cedo domo. 1625
 Puni cruentum, Iupiter, puni nefas!

Did. Cadaver amovete; nec quisquam sciat
Iussu parentis Principem occisum sui.

Scena decima

Philippus, Antigonus, Lycotas

Philippus Antigoni ac Lycotae monitu innocentem fuisse Demetrium deprehendit; deplorat suam sortem et crimen fatetur ac sibi ipsi violentas manus inferre parat. verum ab illis cohibitus non diu se superstitem futurum praedicit.

Phil. Aerumna mentem et dirus exagitat dolor.
Ant. Frontem serena, tetrica pectus leva, 1630
Rex magne, nube: prospero regnum in statu est.
Phil. Imago tristis, flebili vultu minax
Oculis oberrat et meum infestat caput.
Ant. Simulacra vana saepe mens fingit sibi,
Dum mole nimium pressa curarum gemit. 1635
Phil. Sed umbra nostrum pallida in vultum ruit,
Minatur umbra.
Ant. filii occisi patrem
Imago adurget.
Lyc. fraudibus periit Didae.
Extinctus - heu! - Demetrius.
Phil. periit nocens.
Ant. Nullius unquam criminis fuerat reus. 1640
Phil. Nullius unquam?
Ant. veritas tandem patet.
Lyc. Est innocens peremptus.
Ant. et fratris dolo.
Falsas Apelles litteras Roma tulit.
Xychus minister fraudis est fassus scelus;
Atque Herodorus Principem tortus negat 1645
Reum fuisse.
Phil. filium heu miserum! patris
Iussu necatum! maeror hinc animum subit,
Et terret umbra. parce, iam reddo vicem.
Ferro trementem spiritum expellam senex.
Cur vivo, nato si parens vitam abstuli? 1650
Ant. Meliora tentent pectus. an lethum iuvat?
Phil. Sequar recisum flosculum, sequar, ah, meum!
Lyc. Corripe scelestos, vindica iniustam necem!
Phil. Ego sum scelestus, ego peremi - pro nefas!

- Ant. Sed arte captus.
- Phil. o decus nostrae domus! 1655
 O dulce pignus, patriae afflictæ iubar!
 Potuitne genitor filium morti dare?
 Potuit cruentus. umbra cur frontem impetis
 Infesta nostram? pectus, heu, crudum erue,
 Macta tyrannum.
- Ant. quo rapit mentem dolor? 1660
 Revocare lacrymis non licet vitam tui
 Questuque nati.
- Phil. credulum tandem subit,
 Sed vana, paenitentia. infelix pater
 Quo me recondam? quæ scelus latebrae tegent?
- Lyc. Non est nocens, aliena quem culpa et dolus 1665
 Fecit nocentem.
- Phil. credidi. est culpæ satis.
 Reges potentes, discite exemplo meo,
 Calumniae præbere nunquam aures, fidem
 Habere nulli parte inaudita altera.
 Ambitio saepe fallit et iustos premit. 1670
 Tristis senectus! Persei dirum nefas!
 Ignosce, nate; venio: non terras diu
 Nocens gravabo. fletibus mergi iuvat,
 Donec sepulchro condar. o coelum, meo
 Me redde iubari! Parca, iam filum seca. 1675
 Peream cruentus. sola mors misero est salus.

<Finis>

Hinweise zur Textgestaltung

Zugrunde liegt der Erstdruck von 1683. Das Mannheimer Exemplar ist über das MATEO-Projekt der dortigen Universität im Internet einsehbar (www.uni-mannheim.de/mateo/camena/retten1/te03.html).

Die orthographischen Eigenheiten des Originals wurden nach Möglichkeit beachtet. Orthographie und Interpunktion wurden jedoch überarbeitet und vereinheitlicht. So wurde stets gedruckt *i* für *j*, *v* für konsonantisches *u*, *u/V* für vokalisches *u/U* sowie *-ae-* statt *-oe-* (v1596 *caena*, v703 *faedus*, 458/1449 *maesta*, 37/465/505/553/v556/562/575/1365 *paena*, 1554/1663 *paenitentia*, A13/1141 *Paeoniae*, 150/319/336/1184 *Phaebus*, v1596 *Philaemon*), *causa* statt *caussa* (A11, 73, 148, 158, 244, 286, 466, 950, 1030, 1034, v1061, 1088, 1102, 1104, 1110, 1290, 1393, 1467, 1496) und *audin'/viden'* statt *audin/viden* (993, 1017). Groß geschrieben wurde: *Amor* (19, 30, 34, 35), *Dii* (217, 394), *Dux/Ductor* (341, 527, v779, 780, 1138), *Fraus* (14, 41, 762), *Princeps* (59, 817, 1516), *Rex* (A8, v1, 2, 79, v293, 344, 498, 727, 749, 849, 962, 1173, 1191, 1198, 1297, 1460, 1462, 1474), *Senatus* (v54, 1113), *Sty-* (1337, 1358, 1385) sowie 13 *Virtus*, 47 *Error*, 479 *Patres*, v891 *Aulicos*, 979 *Rector*, v1214 *Virtus*, 1338 *Phlegethontis*, v1417 *Fortunae*, 1433/1439 *Mortem*, 1519 *Solem* und im Darstellerverzeichnis *Miles*; klein dagegen: *parens* (584, 931, 941, 1409, 1497), *pater* (A3, v54, 74, 223, 241, 342, 476, 776, 1170), *regia* (700, 1144, 1236) sowie v1 *aula*, A14 *iuvenem*, 436 *tyrannus*, 536 *decus*, v589 *regius*, v589 *iuvenis*, 610 *soror*, v617 *nympha*, 658 *reliqui*, 710 *sororem*, v772 *sacrificio*, 833 *vulpes*, 898 *dulcior*, 905 *suavitate*, 1013 *scyphos*, 1059 *hominis*, 1515 *flosculi*.

Darsteller und Inhaltsangabe wurden vor den Szenen in umgekehrter Reihenfolge abgedruckt; bei der Darstellernennung wurde dem Auftritt nach geordnet 2,6 statt *PhilocMeDPhilotCMA*, 3,7 *DHPLMeMaT*, 3,8 *APDHMPH*, 4,3 *LCPHoMOHyDA*, 4,7 *MFNHyaHe*. Prol. wurde *Amor* ergänzt.

15	<i>unquam</i> statt <i>nnquam</i>
124	<i>arbitrio</i> statt <i>atbitrio</i>
v213	<i>consilium</i> statt <i>c nsilium</i>
v213	<i>bellum</i> statt <i>b llum</i>
226	<i>contempsit</i> statt <i>comtempsit</i>
232	<i>nomen</i> statt <i>nomeu</i>
v247	<i>ferit</i> statt <i>f rit</i>
361	<i>metuit</i> statt <i>metnit</i>
471	<i>meum</i> statt <i>meus</i>
993	<i>Mel.</i> statt <i>Met.</i>
1038	<i>caput</i> statt <i>capur</i>
1212	<i>virtute</i> statt <i>vittute</i>
1385	<i>redit</i> statt <i>reddit</i>
1393	<i>favebit</i> statt <i>favebrt</i>
1512	<i>tumor</i> statt <i>umor</i> mit unleserlichem Anfang
v1527	<i>fili</i> statt <i>fily</i>

'Komma' gestrichen vor *et*, *atque*, *-que*, *neque*, *nec*, *aut*, *vel*, *-ve*, *an*, *quam* u.ä.: A2, A4, A16, A17, A20, v1, 3, 35, 72, 82, 90, 106, 116, v124, 126, 128, 139, 142, 147, 162, 165, 169, 171, v175, 177, 183, 204, 210, 220, 221, 223, 245, v247, v247, 249, 283, 285, v293, 295, 312, 314, 323, v336, v336, 343, 349, 353, 356, v364, 364, 371, 380, 386, v420, 425, 431, 432, 444, v459, 467, 476, v493, v493, 509, 522, 533, 544, 546, v556, v556, 556, 566, 568, 578, v589, 592, 604, 605, 610, 611, 618, 627, 649, 654, 657, 662, 666, 669, 678, v703, 704, 704, 710, 732, 734, 740, v741, 742, 769, v772, 786, 798, 801, v807, v807, 811, 813, 818, 824, 835, 842, v861, 868, 870, 886, 889, v891, 901, 905, 927, 933, v945, 956, 968, 984, v985, 988, 990, 998, 1004, 1010, 1017, 1044, v1061, 1082, 1083, 1086, 1095, 1102, 1106, v1110, 1110, 1116, 1120, 1124, 1132, 1139, v1141, 1149, 1151, 1163, 1169, v1174, 1175, 1188, 1194, 1196, 1209, 1211, v1214, 1238, 1252, 1260, 1275, v1278, 1291, 1300, 1311, 1314, v1318, 1321, 1323, 1332, 1339, 1369, 1372, v1387, 1402, 1404, 1411, v1417, 1443, 1446, v1449, 1479, 1503, 1512, 1524, 1529, 1536, 1546, 1549, 1555, 1569, 1574, 1581, v1596, 1624, v1629, v1629, 1633, 1670

'Komma' gestrichen nach: 330 *vobis*, v364 *ratus*, 424 *dolor*, 475 *Romani*, 531 *modo*, 632 *procis*, 673 *ossa*, 885 *impedire*, 1287 *quidem*, 1481 *deprendimus*, 1485 *adduxit*, 1560 *iratus*, v1596 *parricidio*, v1629 *monitu*

'Komma' ergänzt: A1 *Demetrius*, 12, 32, 32, 40, 55, 85, 85, 112 *audite*, 127 *Ducum*, 147, 219 *face*, 275, 275, 277, 279, 290, 311, 324, 350, 369, 377, 395, 398, 401, 403, 412 *etiam*, 420, 420, 436, 440 *meliora*, 443, 443, 449, 450, 456, 506, 521, 527, 538 *adduc*, 551 *ignosce*, 553,

- 564, 587, 665, 666, 667, 680, 688 *heu*, 688 *coelum*, 692, 693, 701, 778 *favete*, 781, 791, 793 *caedite*, 799, 803 *spectata*, 804 *sic*, 853 *ut*, 864, 872, 874, 885 *tardet*, 933 *heu*, 960, 966 *fuge*, 993, 1007, 1009, 1012, 1024, 1034, 1048, 1050, 1053, 1053, 1055, 1066 *dies*, 1142, 1154, 1179, 1182 *properate*, 1195, 1300, 1312, 1345, 1345, 1347, 1352, 1352, 1364, 1367, 1407, 1432 *vitam*, 1442, 1504, 1530 *et*, 1551, 1552, 1562, 1564, 1583 *pectus*, 1583 *en*, v1596 *Demetrius*, 1606 *distringor*, 1606 *iuvate*, 1614 *Roma*, 1615, 1652 *sequar*, 1652 *ah*, 1659 *pectus*, 1659 *heu*, 1662, 1663, 1667 *potentes*, 1672, 1674, 1675
- 'Komma' statt 'Punkt': 167 *patrem*, 318, 334, 412 *est*, 480, 623, 721, 1025, 1159 *committo*, 1368, 1391, 1399 *Princeps*, 1575 *vir*, 1630 *leva*
- 'Komma' statt 'Doppelpunkt': 17, 42, 44, 140 *modo*, 151, 191, 199, 207, 220, 229, 284, 312, 379, 697, 797, 921, 961, 964, 1020, 1056, 1138, 1151, 1216, 1264, 1280, 1306, 1330, 1360, 1365, 1370, 1378, 1419, 1426, 1454, 1469, 1492, 1542, 1566, 1567, 1603, 1612, 1636
- 'Komma' statt 'Strichpunkt': A6 *scelere*, 737 *cape*, 917, 1076, 1104, 1164, 1182 *voco*, 1302, 1425
- 'Komma' statt 'Ausrufezeichen': 639
- 'Punkt' gestrichen: 251 *maximum*, 329 *mihi*, 449 *tam*, 671 *explicat*, 1627 *sciat*
- 'Punkt' ergänzt: A16, 73, 74 *patri*, 148 *propere*, 166, 217, 241, 243, 270, 270, 359, 395, 423 ..., 424, 464, 477 *prodit*, 481 *imponat*, 483, 614 ..., 759, 783, 844 *lues*, 874 *Princeps*, 912, 940, 949, 969, 989 *quidem*, 1047, 1048, 1158 ..., 1649, 1662
- 'Punkt' statt 'Doppelpunkt': v124 *conqueritur*, 174 *est*, 294, 305, 315, 385 *cedo*, 388, 415, 693 *nolo*, 787, 1182, 1343 *mulierem*, 1347, 1651
- 'Punkt' statt 'Strichpunkt': v293, v861
- 'Punkt' statt 'Komma': 9, 76, 278 *cedo*, 300, v420 *perimant*, 539 *vicimus*, 705, 717, 724, 839, 929, 1191
- 'Strichpunkt' gestrichen: 631 *fore*
- 'Strichpunkt' ergänzt: 391, 675
- 'Strichpunkt' statt 'Punkt': 195, v336, 523, 1100, 1644
- 'Strichpunkt' statt 'Doppelpunkt': A5, 36, 104, 149, 179, 201, v293, 298, 300, 310, 330, 337, v364, 385, 409, 418, v420, 438, 459, 475, 508, 510, 557, 577, 586, 591, 729, v741, 779, 786, 793, 838, 845, 868, 923, v945, 945, 999, 1032, 1047, 1077, 1104, 1115, 1126, v1174, 1184, 1189, 1191, 1196, v1214, 1228, 1295, 1475, 1481, 1490, 1516, v1527, 1532, 1562, v1596, 1627, v1629, 1672
- 'Strichpunkt' statt 'Komma': A18, 225, 398, 410, 412, 420, 443, 473, 489, v493, v617, 649, 726, 756, 830, 953, v985, 1072, 1181, v1387, 1400, 1521, 1587
- 'Doppelpunkt' gestrichen: A13 *habuit*, 1026 *manus*, 1274 *nolo*, 1276 *nolo*
- 'Doppelpunkt' ergänzt: A9
- 'Doppelpunkt' statt 'Punkt': 977
- 'Doppelpunkt' statt 'Strichpunkt': 954
- 'Doppelpunkt' statt 'Komma': 12, 540
- 'Fragezeichen' statt 'Punkt': 74, 1113, 1512
- 'Ausrufezeichen' ergänzt: 450
- 'Ausrufezeichen' statt 'Punkt': 641, 1626
- 'Ausrufezeichen' statt 'Doppelpunkt': 475
- 'Anführungszeichen' ergänzt: 1401ff., 1484ff.
- 'Gedankenstrich(e)' ergänzt: 435, 475, 700, 795, 956, 1300, 1442, 1545f., 1618, 1639, 1654
- 'Gedankenstriche' statt 'Klammern': A14